Igazságügyi Minisztérium Bv. Országos Parancsnokság kiadványa

Belső használatra

Jogi HÍRADÓ

XVII. ÉVFOLYAM, 15. SZÁM — ÁRA: 1,50 FORINT — 1973. ÁPRILIS 14.

PODGORNIJ:

Adottak a feltételek, hogy már a legközelebbi hónapokban összehívják a biztonsági értekezletet

Nyikolaj Podgornij, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke a szovjet—finn barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés aláírásának 25. évfordulója alkalmából ötnapos hivatalos látogatáson tartózkodott Finnországban.

A kongresszusi palotában ünnepi gyűlést tartottak a szovjet—finn szerződés 25. évfordulója alkalmából. A gyűlésen megjelent *Kekkonen* finn köztársasági elnök, Podgornij, a finn kormány tagjai, a Podgornij kíséretéhez tartozó személyiségek. Kekkonen és Podgornij beszédet mondott.

A finn államelnök kifejtette: Finnországban mindig is nyomatékosan hangsúlyozták, hogy ez a szerződés nagy jelentőségű az ország számára, Finnország egész 25 éves külpolitikája és jövője szempontjából.

— Az 1948-ban megkötött szerződést nem kívánjuk példaként állítani más népek elé, de mindenkinek példaként ajánljuk e szerződés eredményeit: a különböző társadalmi rendszerű államok bizalmon alapuló, építő jellegű együttműködését.

Kekkonen elnök ezután hangsúlyozta, hogy egyes fontos kérdésekben Finnország valóban előfutárrá vált, éspedig annak az aktív, békeszerető semlegességi politikának az eredményeképpen, amely a szovjet—finn szerződésen alapul. — A barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésen kívül meg kell említeni az európai biztonsági és együttműködési értekezlet előkészítésére folytatott sokoldalú konzultációk Helsinkiben való összehívását, valamint azt, hogy Finnország volt az első nem szocialista állam, amely elismerte a Német Demokratikus Köztársaságot — mondotta. — Most ismét első lépésre készülünk, amikor meg kívánjuk kötni a Finnország és a KGST közötti együttműködési egyezményt. — Kekkonen végül állást foglalt a szovjet—finn kereskedelem további kiszélesítése mellett.

Podgornij válaszbeszédében kijelentette: — Minden feltétel megvan ahhoz, hogy már a legközelebbi hónapokban összehívják az európai értekezletet. Mi abból indulunk ki, hogy ez az értekezlet Helsinkiben lesz.

A szovjet—finn szerződés nemzetközi jelentőségéről szólva a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke rámutatott: — A szerződés —, amely szavatolja Finnországnak és a Szovjetunió északnyugati határainak biztonságát — Észak-Európában a béke és a stabilitás fenntartásának fontos tényezőjévé vált, értékes hozzájárulás az enyhüléshez, a politikai helyzet javulásához az egész európai kontinensen. Ezzel kapcsolatban Podgornij hangsúlyozta, hogy igen időszerű Kekkonen elnöknek az észak-európai atomfegyvermentes övezet megteremtésére vonatkozó javaslata és egyéb indítványai.

Podgornij a következőkben szólt arról, hogy a Szovjetunió és Finnország állást foglal valamennyi balti állam gyakorlati együttműködésének kiszélesítése mellett.

Podgornij ezután méltatta azt a szerepet, amelyet Paasikivi és Kekkonen betöltött a szovjet—finn kapcsolatok mélyreható átalakításában.

A nemzetközi politikáról szólva a szovjet államférfi hangsúlyozta: — A józan realista magatartás nemcsak Európa politikai életében, hanem a földkerekség számos más térségében is határozottan felülkerekedik. Ennek legnyomásabb tanúbizonysága a vietnami háború befejezéséről és a béke helyreállításáról szóló megállapodás. — Podgornij nyomatékosan rámutatott, hogy a Szovjetunió határozottan állást foglal a párizsi megállapodások szigorú és maradéktalan betartása mellett. Felhívta a figyelmet arra a súlyos veszélyre, amelyet a közel-keleti konfliktus rejt magában.

Podgornij végezetül kijelentette: „A Szovjetunió, megvalósítva a XXIV. pártkongresszus által meghirdetett békeprogramot, a jövőben is — csakúgy, mint eddig — tevékenyen védelmezi a béke, a biztonság, a népek nemzeti és társadalmi felszabadulásának ügyét."

Az esemény alkalmából Brezsnyev, Podgornij és Koszigin táviratban üdvözölte Urho Kekkonent.

A szovjet—finn szerződés megkötésének 25. évfordulójával kapcsolatban a Szovjetunió Lelgfelső Tanácsának Elnöksége a Népek Barátsága Érdemrendet adományozta Urho Kekkonen elnöknek.

Szovjet—egyiptomi együttműködési szerződés a Nílus hasznosítására

A Szovjetunió és Egyiptom képviselői ötven évre szóló együttműködési szerződést írtak alá a Nílus folyó tudományos feltérképezésére és hasznosítására.

Az együttműködés keretében hat új gátat építenek a Níluson, s gondoskodnak a korábban épített gátak tartós és szakszerű védelméről. Az új gátak segítségével „lefékezik" a Nílus folyását Asszuán és Kairó között. Az első gát Asszuántól északra, az El-Szilszileh hegy magasságában épül. Ezenkívül a szovjet szakemberek közreműködésével megszervezik a felső-egyiptomi mezőgazdasági területek öntözését.

Az együttműködés további célja a folyami hajózás fejlesztése. Az egyiptomi szállításban felbecsülhetetlen szerepet játszanak a Níluson és a csatornákon közlekedő kisebb-nagyobb hajók, a felukkák. A folyómeder szabályozása révén gyorshajózási útvonalat alakítanak ki Asszuán és Alexandria között. A tudományos-műszaki kooperáció végül kiterjed a Nílus-víz védelmére, a csatornák és az ürgemek által okozott szennyeződés elhárítására is.

Az indiai külügyminisztérium beszámolója

Az amerikai fegyverszállítás Pakisztánnak veszélyezteti India biztonságát

Közzétették az indiai külügyminisztérium 1972—1973. évi beszámolóját, amely a többi között leszögezi: „Az indiai külpolitika alapvető vonása marad az együttműködés és a kölcsönös megértés fejlesztése a Szovjetunióval. India kormányának meggyőződése szerint ez a politika nemcsak a Szovjetunió és India érdekeit szolgálja, hanem Ázsia és az egész világ érdekeit is."

India reméli, hogy a vietnami háború megszüntetéséről és a béke helyreállításáról szóló megállapodás a tartós békéhez vezet Délkelet Ázsiában, továbbá, hogy rövid időn belül rendezni fogják a közel-keleti válságot is.

A beszámoló hangsúlyozza, hogy az indiai kormány meggyőződése szerint a dél-ázsiai szubkontinens országai békében élhetnek és előreléphetnek majd a társadalmi-gazdasági haladás útján. „Reméljük, hogy a nemzetközi közösség elismeri a szubkontinensen meglevő realitásokat, és az új államot, a Bengáli Népi Köztársaságot felveszik az ENSZ-be; India pedig a kapcsolatok további normalizálására törekszik Pakisztánnal" — hangoztatja a beszámoló.

A külügyminisztérium sajnálkozását fejezi ki amiatt, hogy nem járt sikerrel a Kínához fűződő kapcsolatok normalizálására irányuló indiai kísérlet. Mint a beszámoló megjegyzi, India kesz kétoldalú tárgyalásokat folytatni Kínával a békés egymás mellett élés mindkét ország által elismert elvei alapján.

Az indiai-amerikai kapcsolatokat elemezve a beszámoló hangsúlyozza: az a körülmény, hogy az Egyesült Államok feloldotta a Pakisztánba irányuló fegyverszállításokra bevezetett tilalmat, nemcsak India biztonságát veszélyezteti, hanem kedvezőtlenül befolyásolja az indiai-amerikai kapcsolatok normalizálását is.

Véget ért a helsinki konzultáció utolsó szakasza

Nem kielégítőek az eredmények

Plenáris üléssel fejezte be hathetes munkáját az európai biztonsági és együttműködési értekezletet előkészítő nagykövetei tanácskozás harmadik szakasza. A konzultáció eddigi leghosszabb szakaszát értékelve több szocialista ország nagykövete a záróülésen világosan leszögezte, hogy a mostani forduló nem zárult kielégítő eredménnyel, s a konferencia érdemi előkészítésének feladata teljesen a negyedik szakaszra hárul.

Valerian Zorin szovjet nagykövet a harmadik szakaszt lényegében „helyben futásnak" minősítette, amire az volt a jellemző, hogy eszmecserékben, új javaslatokban nem volt hiány, véglegesen megoldani viszont a biztonsági értekezlet egyetlen kérdését sem sikerült. A legtöbb új javaslat nem vitte előre a korferencia előkészítését, mert csak a különvéleményeket hangsúlyozta. A szocialista országok a javaslataikban igyekeztek ésszerűen figyelembe venni más országok vélményét, és ezáltal meggyorsítani a közös álláspont kialakítását. Mindhiába: akadt jó néhány ország, amely éppen a haladás lassítására törekedett.

A konzultáció eredetileg elhatározta, hogy mind a négy napirendi pontot már a szerkesztés szándékával veszi újból szemügyre, kézzelfogható eredmény mégsincs.

A meddő viták miatt a negyedik tanácskozási szakasznak kell döntenie minden fontos kérdésben, tehát: a konferencia idejéről, helyéről, résztvevőinek köréről, munkaszervezéséről, napirendjéről, eljárási kérdéseiről.

Zorin nagykövet a negyedik szakasz fontosságát hangsúlyozva rámutatott, hogy mindezekhez a megállapodásokhoz legfelső szintű politikai döntésre van szükség. Ezért nagyon remélhető, hogy a most következő kéthetes konzultációs szünetben a kormányok alaposan megfontolják felelősségüket és meghozzák a konferencia összehívásához szükséges politikai döntést.

Rónai Rudolf, hazánk helsinki nagykövete, a diplomáciai testület legrégebbi képviselőjeként megköszönte a konzultáció elnökének, a vendéglátó finn kormánynak, a titkárságnak és az egész nemzetközi segédszemélyzetnek a konzultáció sikere érdekében kifejtett erőfeszítéseit. Felszólalásában azt is hangsúlyozta, hogy a harmadik szakasz munkájának értékelésében egyetért a szovjet nagykövet által kifejtett álláspontval. Magyarország azt várja a negyedik konzultációs szakasztól — mondotta nagykövetünk —, hogy elvégezze a szerkesztőmunkát, és a kormányok pozitív döntése alapján júniusban összeülhessen az európai biztonsági értekezlet Helsinkiben. Csehszlovákia nagykövete csatlakozott e véleményekhez.

Nagy-Britannia nagykövete szerint a harmadik szakasz hozzájárult a különböző felfogások világosabb megértéséhez. Megítélése szerint az első és a második napirendi pont tematikáját illetően nagy vonalakban kialakult az egyetértés, s harmadik pontban viszont változatlanul távol állnak egymástól az álláspontok. Ennek a pontnak a kidolgozása lesz a negyedik szakasz egyik legfontosabb feladata.

Washington visszalépett a jóvátételi kötelezettség vállalásától

Az amerikai kormány „bizonytalan időre" elhalasztotta, hogy javaslatot terjesszen a törvényhozás elé a VDK-nak folyósítandó jóvátételről.

A kormánydöntés összefügg a hazatért amerikai hadifoglyok felülről irányított példátlan propagandakampányával a VDK ellen, valamint az amerikai szenátus 88:3 arányú csütörtöki döntésével s jóvátétel terve ellen. A párizsi megegyezés után az amerikai kormányzat magas rangú képviselői az ígért kártérítést még „a legfontosabb békebefektetésnek" minősítették. Az ezt követő időszakban azonban világossá vált, hogy az ígéretet amerikai részről a Dél-Vietnamban a párizsi megegyezés idejére kialakult tényleges politikai és katonai helyzet megváltoztatására kívánják felhasználni. Noha az amerikai hivatalos körök hangoztatják, hogy az Egyesült Államok elvileg továbbra is fenntartja eredeti tervét, mégis nyilvánvaló: Washington egyelőre lemondott a „békebefektetésről", belátható időn belül nem járul hozzá az amerikai agresszió ütötte sebek begyógyításához.

Koszigin:

Mindinkább megszilárdul az európai feszültség enyhülésének irányzata

A szovjet kormányfő pohárköszöntője Stockholmban

A hivatalos látogatáson Svédországban tartózkodó *Alekszej Koszigin* szovjet miniszterelnök tiszteletére hétfőn díszvacsorát rendeztek. Ezen *Olaf Palme* svéd kormányfő és Koszigin pohárköszöntőt mondott.

Palme utalt a nemzetközi életben bekövetkezett előremutató változásokra, így a vietnami békemegállapodásra. Európai vonatkozásban kiemelte, hogy az enyhülés itt mutatkozott meg a legkézzelfoghatóbban. Az enyhülés — fűzte hozzá — azt jelenti, hogy egy olyan kis semleges ország, mint Svédország is, megnövekedett biztonságban élhet.

A szovjet—svéd együttműködésről szólva sajnálatosnak minősítette, hogy az utóbbi időszakban bizonyos mértékben csökkent a Szovjetunióba irányuló svéd kivitel, de megállapította: a legutóbbi időben már fokozódó akitivitás jelei tapasztalhatók. A svéd ipar és kereskedelem nagy érdeklődést tanúsít a Szovjetunió dinamikus ipari fejlődése iránt, és meggyőződésem, hogy ez hamarosan a szovjet—svéd kereskedelem lényeges bővülését fogja eredményezni — mondotta végül Palme.

Alekszej Koszigin pohárköszöntőjében a többi között megállapította: a feszültség enyhítésére irányuló tendencia, mint az európai államok közötti kapcsolatok legfőbb iránya, mindinkább megszilárdul.

Az európai biztonsági konferenciáról szólva, Koszigin elmondotta: az értekezletnek történelmi szerepet kell betöltenie az európai béke és biztonság szilárd pilléreinek megteremtésében. Segítenie kell az európai országokat abban is, hogy megtalálják azt a közös magatartást, amely révén elháríthatók a megkülönböztetések a kereskedelemben, rendezhetők a valuta-pénzügyi kapcsolatok problémái, átfogóan fejleszthető a gazdasági együttműködés.

Az európai államok az értekezleten megállapodhatnak abban, hogy egymáshoz fűződő kapcsolataikban szigorúan betartják az államhatárok sérthetetlenségének, a belügyekbe való be nem avatkozás, az erőszak alkalmazásáról való lemondás, a függetlenség és az egyenjogúság elveit — mondotta Koszigin, majd így folytatta: mindez lehetővé tenné az előrelépést azon az úton, amelyen fokozatosan le lehet küzdeni Európának katonai, politikai csoportosulásokra való tagozódását, és fel lehetne cserélni azt a kollektív biztonság rendszerével.

Koszigin elmondta: most Helsinkiben, a sokoldalú konzultációkon komoly előkészületeket tesznek annak érdekében, hogy június végén megkezdhesse munkáját az európai értekezlet.

A szovjet kormányfő végül kijelentette: a Szovjetunió tiszteli Svédország semlegességi politikáját, amely Észak-Európa stabilitásának és békéjének egyik tényezőjévé vált.

A DIFK nyilatkozata

Washington és Saigon súlyosan veszélyezteti Dél-Vietnam békéjét

A Dél-Vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormánya nyilatkozatot tett közzé a Vietnamról szóló párizsi megállapodásnak az elmúlt két hónapban történt végrehajtásáról.

„Véget ért a történelem legkegyetlenebb gyarmati háborúja, amelyet az Egyesült Államok Vietnam ellen folytatott — írja bevezetőben a nyilatkozat. — A több mint félmillió főnyi amerikai expedíciós hadsereg utolsó egységei távoztak. Népünk a külföldi invázió ellen vívott harcának történetében győzelmet aratott."

A nyilatkozat emlékeztet arra, hogy Dél-Vietnam lakossága, fegyveres erői a megállapodás aláírása után a népi felszabadító erők és a DIFK felhívásának eleget téve, szigorúan betartották a tűzszünetet.

Ugyanezen idő alatt az amerikai és a saigoni kormány szakadatlanul és egyre súlyosabban veszélyeztették a megállapodás több rendelkezését. A saigoni adminisztráció az Egyesült Államok bátorításával területszerzési hadműveleteket indított, harci repülőgépei naponként kétszáz bevetésben bombázták a lakosságot. Mérgező vegyi anyagokat szórtak le. Dél-Vietnamban még nem valósult meg a tűzszünet — hangsúlyozza a nyilatkozat. — Számos térségben még nem hallgattak el a fegyverek, más térségekben továbbra is tombol a háború. E rendkívül súlyos helyzet közvetlenül veszélyezteti a tartós béke megőrzését Dél-Vietnamban.

A két dél-vietnami fél konzultatív konferenciáján a saigoni kormányzat arcátlanul azt állította magáról, hogy „az egyetlen alkotmányos és törvényes kormány", tagadta a DIFK létezését és a harmadik erő szerepét, s nem volt hajlandó tanácskozni a nemzeti egyetértés országos tanácsának megalakításáról. A DIFK a dél-vietnami lakosság autentikus képviselője, s napról napra növekvő befolyással és tekintéllyel rendelkezik az országban és a nemzetközi küzdőtéren.

A DIFK éppen azért hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni a saigoni kormányzattal Dél-Vietnam belső problémáinak a nemzeti megbékélés és egyetértés szellemében való rendezése érdekében, hogy eleget tegyen a dél-vietnami lakosság békével, függetlenséggel és demokráciával kapcsolatos óhajainak.

A DIFK a VDK kormányának 1973. március 30-i nyilatkozatát teljes mértékben támogatva újból megerősíti, hogy lelkiismeretesen betartja és komolyan végrehajtja a Vietnamra vonatkozó párizsi megállapodás összes rendelkezéseit. Ha azonban a saigoni kormányzat területszerzési és gyilkolási célokból folytatja katonai tevékenységét, akkor a lakosság és a népi felszabadító fegyveres erők méltó büntetésben fogják részesíteni.

★

A Thieu-rezsim légiereje bombázta Saigontól északra azokat a felszabadított területeket, amelyek a saigoni hadsereg Tong Le Chan-i támaszpontját zárják körül. A saigoni kormány egyidejűleg a felszabadító erőket vádolja azzal, hogy támadják a támaszpontot. A helyzet tisztázására a nemzetközi ellenőrző és felügyelő bizottság helyszíni vizsgálatot határozott el. A DIFK készséggel hozájárul a megfelelő intézkedések meghozatalához, de a saigoni kormány képviselője kijelentette, hogy nem hajlandó a kérdéssel helyi parancsnokok szintjén foglalkozni, hanem központi rendelkezést követel. A DIFK álláspontja szerint az elszigetelt incidens ügyében a helyi katonai parancsnokok illetékesek. A saigoni kormány képviselője, aki Saigon megbízottjai számára még szabad átjárást is követelt a támaszpontra a DIFK területén keresztül, kijelentette, hogy amíg kérését nem teljesítik, addig a saigoni kormányzat bojkottálja a kétoldalú katonai vegyes bizottság üléseit.

Elhagyták Dél-Vietnamot a négyes katonai bizottság VDK és amerikai képviselői

Elutaztak Saigonból a négyoldalú katonai vegyesbizottság VDK- és amerikai tagozatának vezetői. A DIFK képviselője bejelentette, hogy hét dél-vietnami városból visszarendelték a katonai vegyesbizottság DIFK-tagozatának regionális csoportjait. *Thieu* dél-vietnami elnök elutazott az Egyesült Államokba.

A VDK külügyminisztériumának a szóvivője nyilatkozatban közölte: amerikai sugárhajtású gépek hatoltak be a VDK légterébe, hogy felderítést végezzenek Ha Tinh és Quang Binh tartományok fölött. A szóvivő hangoztatta, hogy a felderítő repüléssel az Egyesült Államok súlyosan megsérti az ország szuverenitását és a párizsi békemegállapodást. A VDK külügyminisztériuma követeli, hogy az amerikai kormány tartózkodjék a hasonló cselekedetektől és hiánytalanul hajtsa végre a békemegállapodás összes előírásait.

Saigonból hazautazott Hanoiba Le Quang Hoa tábornok, a felosztott négyoldalú katonai vegyesbizottság VDK-tagozatának vezetője. Elutazása előtt írásos nyilatkozatot juttatott el a nemzetközi sajtó képviselőihez. A nyilatkozat megállapítja, hogy az Egyesült Államok és a saigoni rezsim szándékosan megsérti és rendszeresen szabotálja a párizsi megállapodás legfontosabb cikkelyeit, a tűzszünetre, a demokratikus szabadságjogokra, a nemzeti megbékélésre és a polgári foglyok szabadon bocsátására vonatkozó rendelkezéseket.

Le Quang Hoa befejezésül ünnepélyesen megerősítette a VDK kormányának azt az álláspontját, hogy szigorúan betartja és végrehajtja a vietnami békemegállapodást.

Gilbert Woodward tábornok, aki a négyoldalú katonai vegyesbizottságban az amerikai küldöttséget vezette, ugyancsak elutazott Saigonból.

Vo Dang Giang ezredes, a négyoldalú katonai vegyesbizottság DIFK-tagozatának vezetője Saigonban tartott sajtóértekezletén visszautasította azokat az amerikai vádakat, amelyek szerint rosszul bántak a DIFK fogságában tartott amerikai foglyokkal. Kijelentette: ezek az állítások megpróbálják leplezni a saigoni rezsim fogságában levő hazafiakkal szemben alkalmazott brutális bánásmódot. Vo Dang Giang bejelentette, hogy a DIFK-tagozat regionális csoportjait hét dél-vietnami városból visszarendelték Saigonba. Mint mondotta, a csoportok akkor térnek vissza állóméshelyükre, amikor a saigoni kormányzat garantálni tudja biztonságukat és diplomáciai mentelmi jogukat.

Charles Bray, az amerikai külügyminisztérium szóvivője megpróbálta cáfolni azt a tényt, hogy az Egyesült Államok csaknem húszezer polgári ruhás katonai személyt hagy Dél-Vietnamban, a Thieu-rezsim támogatására. A szóvivő szerint csupán mintegy hétezer amerikai marad Dél-Vietnamban, akiknek a feladata a hadtápszolgálat és a hírközlés.

Erősítik a Washington—Saigon tengelyt

Újabb amerikai gazdasági és politikai segítség Thieunak

A kaliforniai San Clementeben befejeződtek *Nixon* elnök tanácskozásai *Thieuval*, a saigoni rendszer vezetőjével. Thieu Kaliforniából Washingtonba repült, ahol *Agnew* alelnökkel, hadügyminisztériumi vezetőkkel, s a kongresszus tagjaival tárgyal az amerikai segélyekről és „garanciákról". A kaliforniai tanácskozásról kiadott közös közlemény az amerikai kormányzat eltökéltségét fejezi ki, hogy az új körülmények közt is fenntartsa a Washington—Saigon tengelyt. A kommüniké két fontosabb pontja közül az első, úgynevezett „megtorló intézkedéseket" helyez kilátásba a Vietnami Demokratikus Köztársasággal szemben: Washington és Saigon alaptalan vádaskodásai a VDK-ra próbálják hárítani a felelősséget Thieuék gyenge helyzetéért.

Egy másik pont megerősíti, hogy az Egysült Államok folytatja és fokozza gazdasági segélynyújtását a saigoni rendszernek. Az amerikai közvélemény várható ellenállása miatt a pontos segélyösszeget nem jelölték meg. Hogy ez az amerikai adófizetőknek nem kevés pénzébe fog kerülni, arra Ziegler elnöki szóvivő nyilatkozatából lehet következtetni. — Kívánatos lenne — mondotta — a jelenlegi segélyek kifizetése után újabb megfelelő összegeket folyósítani Saigonnak, s az új megajánlások ügyében tárgyalások kezdődnek a kongresszussal. Az Egyesült Államok szövetségeseit is érdekeltté akarják tenni a Thieu-rezsim fenntartásában: a közvélemény más országok és nemzetközi szervezetek bekapcsolódásáról beszél. Az amerikai főváros diplomáciai köreiben ezt megütközéssel fogadták: még a „legszilárdabb" NATO-országok sem hajlanak ilyen kétséges befektetésre.

Idekívánkozik: a közleményben közvetlenül nincs szó a Párizsban vállalt amerikai kötelezettségekről a VDK újjáépítésére vonatkozóan — csupán egy általános utalás van egy indokínai regionális segélyprogramra, amely „a tartós békét erősíti". A legutóbbi amerikai fenyegetések után, s az egész okmány összefüggésében nézve azonban erősen kétséges, vajon komolyan veszi-e még Washington azt a kötelező erejű ígéretét, hogy hozzájáruljon az agresszió ütötte mély sebek begyógyításához. A CBS jelentése szerint amerikai diplomáciai körökben kijelentették, amíg a jelenlegi katonai helyzet fennmarad, addig az Egyesült Államok semmilyen lépést nem tesz ebben az irányban.

A tárgyalások tükrözték a növekvő „súlyos aggodalmat" a kambodzsai katonai helyzet alakulásával kapcsolatban. Washingtonban elismerték, hogy a B—52-esek példátlan erejű folytatódó támadásai ellenére, a Phnom Penh körüli katonai helyzet igen komolylyá vált, és attól tartanak, hogy ha a hazafias erők megerősítik pozícióikat e térségben, akkor Thieut az amerikai segélyek mentőöve sem tudja fenntartani.

Jane Fonda leleplezi az amerikai rágalmakat

Le Quang Hoa tábornok, aki a VDK küldöttségének vezetőjeként részt vett a négyoldalú katonai vegyesbizottság munkájában, és visszatért Saigonból Hanoiba, nyilatkozott a kéthónapos munka eredményeiről. Hangsúlyozta, hogy a VDK kormánya teljes egészében teljesítette mindazokat az előírásokat, amelyeket a párizsi megállapodások és jegyzőkönyvek tartalmaztak. Hasonlóképpen járt el a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormánya is. A tábornok kijelentette, hogy az Egyesült Államok és a saigoni kormányzat ugyanakkor sok esetben megsérti a megállapodásokat. Így például nem tartják be a tűzszünetre, a demokratikus szabadságjogokra, a nemzeti egyetértésre és a bebörtönzött polgári személyek hazatérésére vonatkozó cikkelyeket. Az Egyesült Államok elhúzza az aknák felszedését, a saigoni hatóságok pedig sokszor akadályozták a DIFK és a VDK küldöttségének normális munkáját.

Az Egyesült Államokban tovább folyik a rágalmazási kampány a VDK és a DIFK ellen. Az amerikai hatóságok célzatos híreszteléseikkel azt állítják, hogy „megkínozták" a fogságba esett amerikaiakat. Jane Fonda, a híres amerikai filmszínésznő és férje, Tom Hayden televíziós nyilatkozatban ítélik el ezeket a manővereket. — Jane Fonda, aki járt olyan táborokban, ahol a VDK fölött lelőtt amerikai pilótákat tartották fogva, elmondotta, hogy a foglyok fizikai állapota és morális magatartása bizonyította, hogy a VDK hatóságai humánusan bántak velük.

„Azok az emberek, akik ennek az ellenkezőjét állítják, álszent hazugok" — mondotta Jane Fonda.

A szovjet miniszterelnök fogadta az amerikai export-import bank elnökét

Koszigin szovjet miniszterelnök fogadta *Kearnst*, az amerikai export-import bank elnökét, aki Moszkvába érkezett. A megbeszélésen, amelyen részt vett Szvesnyikov, a szovjet állami bank és Ivanov, a külkereskedelmi bank elnöke is, a szovjet—amerikai gazdasági kapcsolatok fejlesztéséről és az ezzel összefüggő pénzügyi kérdésekről volt szó. A két kormány illetékes miniszterei tavaly októberben kölcsönös hitelnyújtási megállapodást írtak alá. Kearns éppen annak az export-import banknak az elnöke, amellyel pontosan egy hete — Alhimov külkereskedelmi miniszterhelyettes washingtoni látogatásának egyik záróakkordjaként — megszületett az első konkrét hitelügyletet tartalmazó okmány.

Az export-import bankkal az egy hete kötött első megállapodás 225 millió dollár hitelt nyit, amelynek felhasználásával amerikai cégek gépeket és berendezéseket szállítanak egyrészt a kámai óriás teherautógyárnak, másrészt a szovjet olaj-, illetve könnyűiparnak. Az ügylet több mint félszáz amerikai szállítót érint, és lebonyolításában több amerikai nagybank vesz részt, köztük a Chase Manhattan, amely az amerikai bankházak közül elsőként a jövő hét elején fiókot nyit Moszkvában. (Két hete egyébként az NSZK-beli Deutsche Bank, februárban pedig a Credit Lyonnaise francia bankház nyitott moszkvai fiókot a fejlődő árucsere és ipari kooperáció finanszírozásának előmozdítására.) Megfigyelők kiemelik, hogy Alhimov washingtoni, illetve Shultz elnöki gazdaságpolitikai csúcstanácsadó moszkvai eszmecseréit követően két hét leforgása alatt a mostani a harmadik jelentős gazdasági és pénzügyi témájú szovjet—amerikai eszmecsere.

Az új angol adórendszer a bérből és fizetésből élőket sújtja

Nagy-Britanniában — amely január elsejétől tagja a Közös Piacnak — új forgalmiaadórendszer van érvényben: az értéknövekedési adó. (Ez az adószerkezet Olaszország kivételével az egész gazdasági közösség adórendszere.)

Az új adórendszer lényege, hogy a javakat és a szolgáltatásokat azok előállításának vagy nyújtásának minden szakaszában adóval terheli meg, s a termelők és szolgáltatók ennek megfelelően alakítják ki az árakat. Angliában az értéknövekedési adó — angol nyelvű rövidítéssel VAT — átlagos kulcsaként a legutóbbi költségvetés a 10 százalékot határozta meg.

A kormány magyarázatok és figyelmeztetések tömkelegével árasztotta el a vásárlókat, azt állítva, hogy az adóegyszerűsítés lényegében hasznos. A VAT valóban lenyomja bizonyos cikkek árát, ezek azonban olyan termékek, amelyeket a kis keresetű rétegek sohasem vagy csak ritkán vásárolnak meg. (Színes televíziók, fényképezőgépek, ékszerek és drágakövek, luxusautók, mosógépek.) Emelkedik viszont például a konyhafelszerelések, a tisztítószerek, a mosatás, a televíziójavítás ára. Tíz százalékkal nőnek az éttermi árak is. Londonban a vásárlók valóságos rohamot indítottak az üzletek és áruházak ellen, hogy megelőzzék a VAT-ot.

Április elseje volt az első napja a brit kormány új jövedelempolitikai szakaszának is. A most véget ért első szakaszban egyáltalán nem volt szabad emelni a béreket. Bizonyos áremelési korlátok is érvényben voltak, de ezek alól sok volt a kibúvó. Április elsejétől, a „második szakaszban" az áremelkedési korlátozásokat még jobban fellazítja a VAT, s így az eddiginél is hátrányosabb helyzetbe kerülnek a bérből és fizetésből élők, akik számára őszig heti egy font sterlinges és ezen felül az előző évi jövedelem négy százalékának megfelelő bérjavítást engedélyeznek. Hamarosan felemelik egymillió tanácsi bérlő lakbérét, újabb háziuraknak engedélyezik a lakbéremelést, miközben az élelmiszerárak a „befagyasztás" novemberben kezdődött korszaka óta átlagosan 9 százalékkal emelkedtek.

Az Egyesült Államok akadályozza a koreai rendezést

A KNDK Legfelsőbb Népi Gyűlése levelet intézett a világ parlamentjeihez és kormányaihoz.

A levél a többi között megállapítja: — Miután tavaly az országban enyhült a feszültség, és olyan feltételek alakultak ki, amelyek alkalmasak a bizalom légkörének megteremtésére, a KNDK előterjesztette öt pontból álló javaslatát: mindkét fél szüntesse be fegyveres erőinek növelését, vonják ki az összes külföldi csapatokat Dél-Koreából, mindegyik fél csökkentse hadserege létszámát 100 000 főre, szüntessék be a fegyverek és hadianyagok behozatalát külföldről, Észak és Dél kössön békeszerződést.

— E javaslataink közül egyik sem valósult meg az Egyesült Államok hibájából — folytatja a levél, majd hangoztatja: A külföldi beavatkozás megszüntetéséhez mindenekelőtt el kell szállítani az amerikai csapatokat Dél-Koreából, és fel kell oszlatni az úgynevezett koreai ENSZ-bizottságot. Lehetővé kell tenni, hogy a koreai kérdés ENSZ-vitájában részt vehessen a KNDK képviselője is.

Nimeri Romániában

Nimeri szudáni elnök ötnapos látogatást tett Romániában. A két államfő hivatalos tárgyalásokat folytatott, majd Nimeri elnök Ceaucescu társaságában üzemeket tekintett meg. Az eszmecserék során megvitatták a két ország kapcsolatainak további elmélyítését és a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseit. A többi között állást foglaltak a „kis és közepes országok szerepének növelése", a fejlődő és fejlett országokat elválasztó szakadék áthidalása és a közel-keleti válság igazságos rendezése mellett.

A román rádió és televízió helyszíni közvetítésekben, a lapok részletesen és meleg hangú tudósításokban számoltak be Nimeri látogatásának eseményeiről.

Az Akahata követeli:

A Kínai KP hagyjon fel a japán kommunisták elleni kampánnyal

A Japán Kommunista Párt központi lapja, az Akahata vezércikkben foglalkozik a japán—kínai kapcsolatok kérdésével. A lap rámutat, remélhető, hogy a nagykövetek cseréje hasznos lesz a két ország kapcsolatainak fejlődése szempontjából. A JKP támogatja a japán—kínai kapcsolatok fejlesztésének politikáját, annak ellenére, hogy viszonya abnormális a Kínai Kommunista Párttal, mert az — a lap szavaival élve — nagyhatalmi soviniszta beavatkozást hajtott végre a Japán Kommunista Párt belügyeibe, és ezzel gyakorlatilag megszakította a kapcsolatokat a két párt között.

Az Akahata élesen bírálja Liao Cseng-csi nemrég tett nyilatkozatát, amelyben kijelentette, hogy a Kínai Kommunista Párt „a végsőkig folytatja a harcot" a Japán Kommunista Párt ellen. Mindaddig nem lehet szó a két párt kapcsolatainak rendezéséről, amíg a KKP fel nem adja a JKP-ellenes politikáját — mutat rá az Akahata, s befejezésül reményét fejezi ki: Kína nem arra használja majd tokiói nagykövetségét, hogy folytassa beavatkozását a JKP belügyeibe.

VILÁGHÍRADÓ

Nixon a „Vietnam utáni" amerikai külpolitikáról és a gazdaságról

Nixon amerikai elnök rádió- és televíziós beszédet mondott kül- és belpolitikai kérdésekről. Beszédében a következő kérdéseket érintette:

1 A vietnami háború befejezését: azt a tényt, hogy a hadifoglyok és a Dél-Vietnamban tartózkodó amerikai csapatok hazatértek, az elnök felhasználta kormányzata összes korábbi lépésének igazolására, azoknak a döntéseknek igazolására is, amelyek nyilvánvaló eszkalációt jelentettek. Az elnök éles, fenyegető hangot ütött meg a VDK-val szemben, amelyet kormányzata a párizsi egyezmény „meg nem tartásával" vádol. Nixon egy szót sem szólt a saigoni fél nyilvánvaló szerződésszegéséről: katonai akcióiról és a foglyok szabadon bocsátásának megtagadásáról. A VDK elleni vádaskodásokat megismételve ezt mondta: „Ragaszkodni fogunk ahhoz, hogy Észak-Vietnam tartsa meg az egyezményt. Észak-Vietnam vezetőinek ne legyenek kételyeik a következményekről, ha nem tesznek eleget az egyezménynek." Az elnök nem tett említést a Kambodzsában folytatódó amerikai légi háborúról, amelynek indokolásául mindeddig „a kivonulás biztosítása" szolgált, sem pedig a VDK újjáépítéséhez épp általa kilátásba helyezett segélyről. (Korábbi beszédeiben az elnök „a háború ütötte sebek begyógyításáról" szólt.) Mivel egyidejűleg az Egyesült Államokban megkezdődtek a hadifoglyok felülről irányított „élménybeszámolói", s ezek kapcsán példátlan propaganda-hadjárat indult a VDK ellen, úgy tűnik fel, hogy a vádaskodásokat az amerikai kormányzat arra akarja felhasználni, hogy ne teljesítse újjáépítési-jóvátételi kötelezettségét.

2 A katonai kiadások ügyét: az elnök nyomatékosan az „erő helyzetéből való tárgyalás" és a Pentagon-költségvetés rekord-szintjének fenntartása mellett foglalt állást. Kijelentette: bár új típusú viszony kezdődött a Kínai Népköztársasággal, s fontos megállapodásokat kötöttek a Szovjetunióval, a katonai erőfeszítések fokozására változatlanul szükség van. „Az forog kockán, hogy vajon az Egyesült Államok a világ második legerősebb katonai hatalma lesze?" — jelentette ki. Válaszolva kongresszusi bírálóinak, akik szeretnék mérsékelni a katonai, s emelni a jóléti kiadásokat, s úgy vélik, hogy több mint negyedszázaddal a második világháború befejezése után csökkenteni lehetne a nyugat-európai USA-csapatlétszámot, Nixon azt állította, hogy ez veszélyeztetné a SALT-megbeszéléseket, s a tárgyalásokat az erők kölcsönös csökkentéséről... „Nem lehet kapni valamit egy tárgyaláson, ha az ember nem tud mit felkínálni." Egyszersmind kijelentette: nem fogja engedélyezni a szociális kiadások emelését: „Vétót fogok emelni az olyan törvények ellen, amelyek megváltoztatnák az általam beterjesztett költségvetést."

3 A létfenntartási költségek növekedését: Elismerte, hogy az összes húsfélék árának emelkedése példátlan, s bejelentette az import fokozását, továbbá azt az ideiglenes kormányintézkedést, amelynek értelmében a húsárak nem haladhatják meg a jelenlegi szintet. Mivel azonban a húsfélék mostani ára is az amerikaiak millióit késztette hagyományos étkezési szokásaik megváltoztatására, ez az elnöki lépés, a „befagyasztás", nem könnyít a tömegek helyzetén.

USA-ellenes hangulat az amerikai államok értekezletén

Az Egyesült Államok befolyásának érezhető csökkenése jegyében kezdte meg munkáját Washingtonban az Amerikai Államok Szervezetének (OAS) közgyűlése. A legutóbbi időkig e szervezet irányításában Washingtonnak volt döntő szava.

A hangulat változására jellemző volt Miguel Angel de la Flor perui külügyminiszter beszéde, aki kijelentette: az elmúlt időszakban az Egyesült Államok azt követelte a szervezettől, hogy ne a Latin-Amerikával való együttműködés, hanem a washingtoni politikának való alárendelés eszköze legyen — Az imperializmus jelen volt és jelen van Amerika-szerte régi és új formáiban is. Védekeznünk kell, közös frontot kell alkotnunk. Elérkezett annak is az ideje, hogy a szervezet székhelyét tegyék át Washingtonból, mivel ez a helyszín távol tartott bennünket Latin-Amerika realitásaitól — mondotta.

Chile külügyminisztere, Clodomiro Almeyda kijelentette: országa kész más államokkal együtt munkálkodni olyan új szervezet kialakításán, amely „közös latin-amerikai érdekeket képvisel az Egyesült Államokkal szemben". A külügyminiszter leleplezte a nemzetközi nagymonopóliumok és a CIA, az amerikai hírszerző szolgálat, Chile belügyeibe való együttes beavatkozását.

A házasság felbomlásának okai

A házassági bontóper

A felszabadulás előtt, mint általában mindenütt, ahol kizsákmányoló osztályrend volt, nálunk is nagyrészt vagyoni megfontolások alapján jöttek létre a házasságok: a férfi jó hozományt, a nő pedig vagyonos, jól kereső férjet keresett. A személyes vonzalom, a szerelem alig játszott szerepet, s ha igen, általában csak a nincstelenek között.

A hagyományos felfogás szerint

a férj a nőnek „ura és parancsolója" volt, akit a feleségnek ki kellett szolgálnia, engedelmeskednie kellett „urának", és el kellett tűrnie a férj esetleges hűtlenségét, italozását, tettlegességét, könnyelműségét.

A szocializmus viszonyai között a feleség már nem férje eltartottja. Önálló kereső, s emellett legtöbbször rá nehezedik a háztartás ellátásának a gondja is. Joggal várhatja tehát, hogy férje segítse a terhek viselésében, ossza meg vele az otthoni tennivalókat és a gyermeknevelés gondjait.

A férfiak és nők túlnyomó része tudomásul vette az idők szavát, a családi viszonyok megváltozását, és

az új követelmények szerint

rendezi be családi életét. Jelentős számban vannak azonban olyanok, akik nem tudtak szakítani a régi gondolkodásmóddal, és semmibe veszik a házastársak jogaival és kötelességeivel kapcsolatos általános, új társadalmi követelményeket. Vannak olyanok is, akik felelőtlenül kötnek házasságot, s felelőtlenül viselkednek a házasságban is. Ez gyakran a házasságok felbomlásához vezet, s ennek többnyire az látja kárát, aki maga váltotta ki házastársa elhidegülését, válási szándékát, arról nem is beszélve, milyen kárt okoz esetleg gyermekének, aki az esetek többségében szülei házassága megromlásának áldozata lesz.

Azok között az okok között, amelyek a házasság felbontásához vezetnek, első helyen az italozó életmódot kell kiemelni. Bár vannak italozó feleségek is, elsősorban a férfiak teszik tönkre a család életét iszákosságukkal, s az azzal járó sorozatos botrányos magatartásukkal. A bíróságok álláspontja szerint senki sem köteles eltűrni

házastársa részeges,

brutális, botrányos viselkedését. Ha csak a férj — vagy egyes esetekben a feleség — nem veti magát alá önként alkoholelvonó-kúrának, és nem szakítja meg az ivócimborákkal való káros, családellenes kapcsolatát, a házasságot akkor is felbontják, ha az italozó házasfél hallani sem akar a válásról.

Az iszákossággal azonos jelentőségű következő bontóok a feleség terhére elkövetett tettlegesség, durvaság. Sajnos, nagyon sok férfi gondolkodik még úgy, hogy a vitákban az érvek legfontosabbika az ütlegelés, a durvaság, mert erősebb fizikuma folytán ez biztosítja végső soron fölényét a testileg gyengébb nővel szemben. Vannak olyanok is, akik nem kívánják „nevelni" házastársukat. Felesleges talán hangsúlyozni, hogy szocialista közfelfogásunk mélyen elítéli a tettlegességet, testi erőszakot mindenkivel szemben, és tűrhetetlennek tartja a családtagok terhére elkövetett

brutális magatartás

minden formáját. Az a házastárs, aki a másik tettlegessége, brutalitása miatt kéri a házasság felbontását, általában sikerrel kéri azt.

A testi brutalitáshoz hasonló elbírálásban részesül az a magatartás, amely a másik fél emberi méltósága, becsülete, lelki-testi biztonsága ellen irányul. Előfordul, hogy a házasfél a másik házafelet oktalan és alaptalan féltékenységével gyötri, megalázza, környezete előtt lehetetlenné teszi, lelkileg megbetegíti. Az ilyen magatartás eltűrésére nem kötelezhető a házastárs.

A kölcsönös hűség követelménye a férfit és a nőt azonos módon kötelezi a házasságban, egyik sem köteles eltűrni a másik hűtlenségét. A felelőtlenül, könnyelműen létesített

házasságon kívüli kapcsolatok

gyakran vezetnek a házasélet széteséséhez, a felek elhidegüléséhez. Gyakori, hogy a munkahelyi ismeretség — az ún. „harmadik" megjelenése a házasság határán — hidegíti el a férjet vagy a feleséget házastársától. Meg kell azonban jegyezni, hogy ilyen kapcsolatot rendszerint akkor létesít a házastárs, ha a másik fél ellen már jelentős kifogásai vannak, azaz baj van a házasság belső, intim, erkölcsi köteléke körül. Nagyon ritka az az eset, hogy harmonikus egységben élő házastársak egyike új érzelmi kapcsolatot létesít.

A hűség fogalma a szocialista felfogás szerint a nemi kapcsolat kizárólagosságánál sokkal szélesebb körre terjed ki. A hűség kötelezi a házastársat a másik segítésére, gondjai megosztására, terhei könnyítésére, képességeinek kifejlesztésében való közreműködésre. Aki nem segít a háztartásban dolgozó feleségének, aki megakadályozza, hogy házastársa továbbképezze magát, aki önző okokból elzárja a másikat a fejlődéstől stb. — az megszegi a házastársi kötelességet. A hűség megsértése az is, ha a feleség, az anya nem látja el a tőle telhető és elvárható módon férjét és gyermekeit, s önzően csak jogokat akar élvezni a családban, kötelességet azonban nem ismer.

A házasság felbontásához vezető okok között igen gyakori, hogy a felek

nem akarnak egymáshoz alkalmazkodni.

Sok házasság maradna fenn békében és harmoniában, ha a felek le tudnának mondani házastársuk kívánságára jelentéktelen szórakozásaikról, kialakult rossz szokásaikról. Ugyanígy sok bontóperre nem kerülne sor, ha egyesek türelmesebbek lennének házastársuk jelentéktelenebb, rossznak tartott, azonban eltűrhető szokásaival szemben. Az ilyen felelőtlen házastársi magatartás a szocialista erkölccsel nem fér össze. A házasság felbontása nem lehet „minőségi csere", amelynek alapján a megúnt, elhagyott társat új társsal — új házassággal — lehet felcserélni, különösen akkor nem, ha gyermekeket is érint a szülők válása.

Felelőtlen bontáshoz vezet sok esetben az a körülmény is, ha a házastársak valamelyikük szüleivel élnek együtt. Az idősebbek és a fiatalabbak nemzedéki ellentéte az apósanyós és a meny-vő nézetbeli összekülönbözésében is kifejezésre szokott jutni. Sajnos, a ma még fennálló lakásproblémák következtében nincs minden esetben lehetőség ennek kedvező megoldására. Ugyanis, ha a fiatalok külön laknának, az esetek túlnyomó többségében békésen rendezni tudnák ellentéteiket, és együtt maradnának.

A házasság felbontását bármelyik fél kérheti, tehát az is, akinek a magatartása miatt került sor a házasélet megromlására. Ha a házasélet helyreállítására már nincs remény, a bíróságnak a házasságot fel kell bontania. Olyan bontóok azonban, amely minden esetben váláshoz vezet, a törvény szerint nincs.

A házasfelek megbocsáthatják egymásnak

a házassági kötelességek megsértését is, s a szocialista erkölcs meg is követeli, hogy az emberek egymással szemben megbocsátók és humánusak legyenek. A bíróságnak is törekednie kell arra, hogy a házasfeleket a bontóper egész tartama alatt kibékítse, helyteleníthető magatartásuk megszüntetésére és megbánására nevelje. Természetesen figyelemmel kell lennie a felek akaratára és szándékára: ha súlyosan minősülő magatartást a bontást kérő fél nem hajlandó megbocsátani, a bíróságnak ezt a körülményt figyelembe kell vennie, s nem kényszerítheti ezt a felet a megbocsátásra. Ugyanígy vizsgálnia kell a bíróságnak azt is, hogy az a házasfél, aki a házassághoz ragaszkodik, és meg akarja bocsátani a bontást kérő fél ellene elkövetett hűtlenségét, őszintén ragaszkodik-e társához, vagy csak a bosszú vezeti a válás ellenzésében. Az utóbbi esetben ugyanis nem lehet várni a házasélet helyreállítását, tehát a házasságot a bíróságnak fel kell bontania.

Feltehető a kérdés, hogy

bűncselekmény elkövetése miatt

kiállt huzamos szabadságvesztés-büntetés feltétlen bontóok-e, vagy sem.

Feltétlen bontóok nincs, tehát ezen az alapon a bíróság nem bontja fel a házasságot. A házastárs ugyanis — és erkölcsileg ez helyes is — megbocsáthatja elítélt házastársának még az ő terhére elkövetett bűncselekményt is. A házastársak túlnyomó része hűséggel és meleg családi környezettel fogadja vissza a büntetését kiállt házastársat, és segíti a társadalomba való visszailleszkedését. Az egyszer megtévedt, magatartásának következményeit megszívlelt bűnelkövető ezt a házastársi magatartást a szocialista erkölcs nevében joggal várhatja el, hiszen maga a társadalom is segítőkészen fogadja őt vissza büntetése letöltése után. Különösen akkor van ez így, ha az elítélt maga is igyekszik mindent megtenni a bűncselekménye folytán nehéz anyagi és erkölcsi helyzetbe került családjáért, igyekszik eredményéből megfelelő anyagi támogatást biztosítani tartásra szoruló családtagjainak. Azt azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az elítélt saját magának felróható módon hozta magát és házastársát a kényszerű különélés helyzetébe. Mind a bűncselekmény jellege, mind a büntetés időtartama a másik fél elhidegüléséhez, bontási szándékához vezethet, s ezt a bíróságok nem hagyhatják figyelmen kívül bontókereset benyújtása esetén. Az elítélt azonban az ilyen bontókeresettel szemben is védekezhet, s ha tárgyalásra való elővezetésére anyagi eszközeinek hiányánál fogva nem lenne lehetőség, írásban is előadhatja érveit, kifogásait, és bizonyítást is ajánlhat fel ezek alátámasztására.

Végül meg kell jegyezni, hogy lehetőség van a házasság felbontására

a felek kölcsönös megegyezése

alapján is. Ha a felek a házasságuk felbontásával kapcsolatban felmerülő kérdésekben — mint pl. a névviselés, gyermekelhelyezés, gyermektartás, közös vagyon megosztása, lakáshasználat — vagy ezek többségében békésen megegyeznek, a házasság felbontása anélkül történhet, hogy a bíróság vizsgálná az életközösség megszűnésének az okait. Ez kétségkívül kulturált formája a válásnak, mert nem kerül tárgyalásra a férj és feleség hibáztatható magatartása s egyéb problémák. Ha gyermekek vannak, különösképpen kívánatos az, hogy szüleik bontópere „simán" menjen végbe, s ne maradjon házastársi hibáiknak szomorú, írásba foglalt emléke. **Dr. S. M.**

A HÁZASSÁG KÖRÜL

Az ember — amióta ember — soha nem szeretett egyedül élni. Mindig szüksége volt valakire, akihez tartozhat és aki őhozzá tartozik. Házastársak, mondják két emberről, életem párja, így hívja a nő a férfit, feleségemnek (vagyis énmagam másik felének) nevezi a férj az asszonyát, és folytathatnánk még a sort. A lényeg egyformán kicsendül mindegyikből: két ember együvé tartozik, egymáshoz igazítja az életét, egymásért, egymásnak — és a majdani utódoknak — élnek, dolgoznak, terveznek, mindig a közös cél érdekében.

A párválasztásnak éppen a felsoroltak — és még sok minden más — miatt mindig nagy a jelentősége. S mindig ki kellene hogy hasson a további életvitelre is. — Feltételes módban hangzik az előző mondat, mert nagyon sokszor nem így történik. Vajon miért?

Nem ismerték meg eléggé a házasfelek egymást, s túl korán, elhamarkodva kötötték össze a sorsukat? Utólag jöttek rá, hogy túl nagy — vagy az előzetes elképzelés szerint egészen más — volt a másikkal szemben támasztott igény? Valamelyikük csak saját magával törődött önző módon, s nem gondolt a másikra? Vagy eleve azért nem törődött vele, mert nem kapott elég viszonzást, s így hidegültek el egymástól?

Megannyi kérdés, amelyre több válasz adható, attól függően, kinek a szemszögéből nézzük az eseményeket, melyik felet hallgatjuk meg. A következőkben — egy-egy rövid ismertetés keretében — néhány, a házasságkötés előtti és utáni gondot vagy inkább felfogást (mondhatnánk úgy is rossz magyar szóval: hozzáállást) szeretnénk felvillantani.

A „kör" szónak — a folytatásként következő néhány írásban — végig több jelentése van: jelenti az otthoni kört, vagyis a családot, jelenti azt, ami ezen kívül van: a baráti, ismeretségi, „haveri" kört, s végül mindenütt van még egy harmadik, talán a legszomorúbb értelmezése, az a „kör" (vagy „rundó"), amit a pincér kihoz. Mindhárom „kör" összefügg egymással, egyik szétrombolja a másikat, vagy lehetetlenné teszi létrejöttét.

Hogyan helyes, hogyan kellene másképpen, jól felfogni a házasságot, vagy hogyan lehet felbomlását megelőzni, s melyik történetben kinek van igaza — ezt ki-ki döntse el a saját belátása, véleménye (esetleg szomorú példája) nyomán...

H. A.

EGÉSZSÉGÜKRE...?!

Nemrég Szegeden jártam, s tennivalóim befejeztével fáradtan bandukoltam szálláshelyem felé. Egymás után gyúltak ki a lámpák. Az eső azzal a szívósággal szemerkélt, amely a legbéketűrőbb kedélyt is kihozná a sodrából. Előbb a kabátgallér, aztán a nadrág, a cipő nyirkosodik át, végül úgy összeborzong a járókelő, hogy nincs más vágya, mint egy olyan helyre bemenni, akár csak tíz percre, ahol minden száraz.

Én is ezt tettem. A nagyáruház melletti kis eszpresszó egyik csöndes sarkába húzódtam, élveztem a forró kávét, meg azt, hogy lassan-lassan száradok, és sehonnan sem csurog a nyakamba az eső.

Két asztallal arrébb, három fiatal, csinos, feltűnően jólöltözött — nem találok megfelelő kifejezést, mert a „hölgy" túl komoly, a „lány" túl komolytalan a külsejükhöz — nő sörözgetett, élénk beszélgetés közben. Megszámoltam: kilenc üres üveg állt előttük az asztalon. Már este nyolc felé járhatott az idő.

Egyszerre fizettünk mind a négyen, s az ajtóhoz érve udvariasan előreengedtem őket. Kicsit kacérkodó pillantással nyugtázták „lovagiasságomat".

Az utcára érve hárman egy elhagyatott, sötét beszögellés felé indultak. Én újra megborzongtam, mert az eső még mindig esett. De gondoltam, most már megvárom, mit keresnek arrafelé?!

Rövidesen újra megjelentek, s éppolyan vígan nevetgélve, mint ahogy a presszóban tették, elvonultak előttem — maguk előtt tolva egy-egy gyerekkocsit. Biztosan egy szellemes történet végére értek, mert mindhárman egyszerre nevettek fel. Hogy a kocsiban levő csecsemők mennyire találták humorosnak, azt nem tudom...

—H—

A SZÖKÉS ÁRA

Minden józanul gondolkodó elítélt legfőbb vágya, hogy minél előbb visszanyerje szabadságát, és visszatérjen családja, hozzátartozói, munkatársai közé. A törvény lehetővé teszik, hogy azok, akik először követtek el bűncselekményt, jó munkájuk, fegyelmezett magatartásuk alapján a teljes szabadságvesztés-büntetés kitöltése előtt szabaduljanak. Az elítéltek nagy többsége felhasználja ezt a lehetőséget, és mindent elkövet, hogy helyzetén könnyítsen, változtasson.

Egyesek azonban felelőtlenségükkel saját maguk hosszabbítják meg szabadságvesztésüket, nehezítik meg körülményeiket.

1973. április 1-én Állampusztáról, a miklai üzemegységből Sereg László és társa, Kohuth János elítéltek szökést kíséreltek meg. Sereg alig öt perce jutott ki az épületből, máris elfogták. Kohuth ki sem tudott jutni.

A Kalocsai Járásbíróság, gyorsított eljárással, április 5-én tárgyalta ügyüket. Sereg Lászlót szökési kísérlet miatt egy év hat hónapi szigorított börtönre, Kohuth Jánost, társtettesként, szökési kísérlet elősegítéséért egy évi szigorított börtönre ítélte.

A bíróság súlyosbító körülményként értékelte, hogy mindketten tiltott határátlépési kísérlet miatt töltik szabadságvesztés-büntetésüket.

Sereg hároméves ítéletéből két év múlva, Kohuth ez év augusztus 6-án szabadulhatott volna. A járásbíróság mindkettőjük fokozatát megszigorította, és a feltételes szabadságból kizárta őket.

★

1973. április 5-én a Nagyfai Börtönben szabadságvesztés büntetését töltő Szitás Sándor elítélt a gyümölcsösből szökést kísérelt meg. Pár perccel később elfogták.

Kihallgatásakor a következőket mondotta:

— Meggondolatlan voltam, a menyasszonyom jutott eszembe...

★

Felelőtlenség, meggondolatlanság? Nem! Bűnös közömbösség az élettel szemben!

E sorok írójának alkalma volt többször személyesen is részt venni a szökevények felkutatásában, elfogásában. Látta a fegyveres szervek, a büntetésvégrehajtás, a rendőrség, a karhatalom, a határőrség, a munkásőrség apparátusának óramű pontossággal összehangolt akcióját, a kiváló technikai felszereltséget. Ott volt, amikor repülőgép derítette fel a szökevényeket, és rádión keresztül jelölte meg pontos tartózkodási helyüket. Nem egy esetben nyomozó farkaskutyák fogták el a szökött elítélteket. Kórházban beszélt azzal az elítélttel, akinek szökés közben lőtték keresztül a lábát. Részt vett azon a szegedi tárgyaláson, amikor a gyilkos szökevényekre a legsúlyosabb ítéletet, a halált mondta ki a bíróság. Találkozott azokkal az egyszerű emberekkel, akik a hatóságokat segítették az elfogásban.

Magyarországon az utóbbi évtizedekben éppen ezért egyetlen személy sem tudta kivonni magát végleg, de huzamos időre sem a büntetés végrehajtása alól. Valamennyiuket elfogták, és a bíróság előtt feleltek tettükért.

Itt szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a büntetésvégrehajtás őrszolgálati szabályzata, többek között kimondja: „A letartóztatott börtönből, munkahelyről, valamint ideiglenes, vagy végleges jellegű zárt területről irányuló szökésének megakadályozására, a letartóztatott előállítás, szállítás, munkáltatás közbeni szökésének megakadályozására az őr fegyvert használ."

Azt hiszem, tette elkövetésekor, egyetlen szökevény sem gondol arra, hogy életével is fizethet...

—ZIMM—

A Heti Híradó XVII. évf. 12. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Tud visszaadni egy schillingből? Eladta a fésűjét és hajkeféjét.

Könyvjutalmat nyertek: **Nagy Miklós** elítélt, Vác; **Beke Rudolf** elítélt, Márianosztra; **Maráczi József** előzetes, Kecskemét; **Radó János** előzetes, Pécs; **Mezei Gábor** elítélt, Balassagyarmat.

Az Alföldi Bútorgyár rekonstrukciója

Elkészült az új kárpitosüzem

A modern bútorok iránt igen nagy a kereslet. Az új lakásokba költözők többsége új, célszerű, jól kihasználható, kényelmes garnitúrát vásárol. A hazai ipar a fokozott igényeket csak nehezen tudja kielégíteni.

A választék növelése érdekében a negyedik ötéves terv irányelvei között szerepel a bútoripar rekonstrukciója. A meglevő gyárakat bővítik, korszerűbb gépekkel szerelik fel. Az Alföldi Bútorgyár korszerűsítésére harmincmillió forintot fordítanak.

A közelmúltban készült el az ezernégyszáz négyzetméter alapterületű kárpitosüzem. Itt már lehetővé vált a szalagszerű termelés kialakítása, a technológiai folyamatok korszerűsítése. Javultak az elítéltek munkafeltételei is. A világos csarnokban százhúszan dolgozhatnak.

— Mit várnak az új üzemtől a gyár vezetői? — kérdeztük a főmérnöktől.

— Az Alföldi Bútorgyár bútorai népszerűek, keresettek. Sajnos, eddig az igényeket nem tudtuk kielégíteni. A rekonstrukció viszont lehetővé teszi, hogy fokozzuk a termelést, és így több, jobb minőségű bútor kerülhet az üzletekbe.

— Jelenleg milyen bútorokat készítenek az új üzemben?

— Egy- és kétszemélyes heverőket, ülőbútorokat, székeket, foteleket és puffokat gyártunk.

— Az Alföldi Bútorgyár további terveiről is szeretnénk hallani valamit...

— Elkészült az új gépterem is, amely méreteiben azonos a kárpitosrészleggel. Itt a legkorszerűbb technológiát alkalmazzuk. Jelenleg a gépek felszerelésén dolgozunk. Néhány hét múlva itt is megindulhat a munka — mondotta a gyár főmérnöke.

Fényképfelvételeinkkel próbáljuk érzékeltetni a modern üzem megváltozott körülményeit.

— Zimm —

Félkész állapotban az egyszemélyes heverők

Tágas, világos teremben készül a sodronybetét

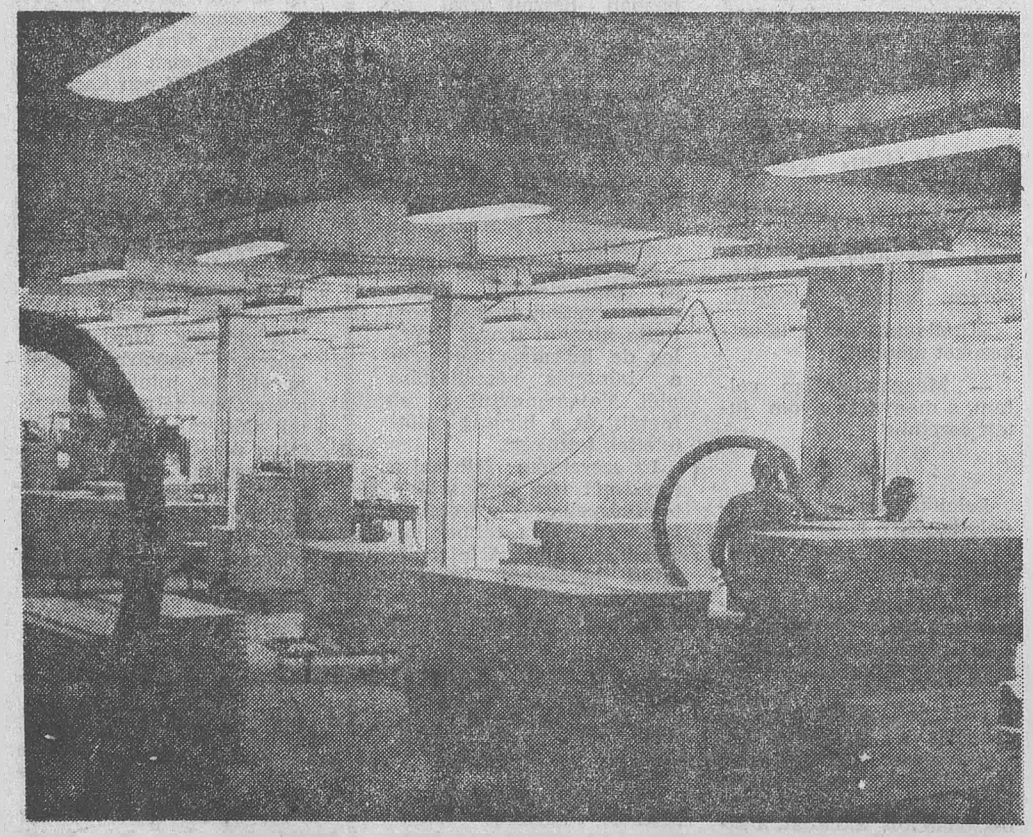

Az új gépteremben rövid idő múlva már teljes kapacitással dolgozhatnak

A „nehéz" brigádok vezetője

Egyetlen dolog vigasztalta, amikor kilépett a rabszállító gépkocsiból, az, hogy mezőgazdasági jellegű bv. intézetbe került. A pillanatnyi megnyugvást azonban hamarosan szorongás váltotta fel. Már nem Nagyfa határát látta maga előtt, hanem annak a termelőszövetkezetnek a kétezernyolcszáz holdját, ahol letartóztatásáig vezető beosztásban dolgozott. Arcokra emlékezett, sokat segítő munkatársakra, egyszerű parasztemberekre, akik mindig bizalommal állították meg, ha valamilyen problémájuk akadt; a nyirkos tavaszi hajnalokra, amikor már a határszemléről visszajövet találkozott a termelőszövetkezet egyik-másik brigádjával.

Ez a szorongás hetek, hónapok múlva is nehezen oldódott. Akkor kezdtek gyorsabban telni a napok, amikor brigádvezetői beosztást kapott Nagyfán. Úgy megszaporodott a munkája, hogy alig maradt ideje a múlton gondolkodni. Szívesen vállalta a nagyobb feladatot. De más is közrejátszott abban, hogy Hencz György örült az új beosztásnak.

— Mi volt ez? — kérdeztük, amikor hosszabb beszélgetésre ültünk le vele a nevelői szobában.

— Az, hogy nagyon szeretem az embereket. Így volt ez a termelőszövetkezetben is. Igaz, hogy merőben más körülmények közé kerültem, ez azonban nem jelentette azt, hogy amit húsz év alatt magamba szívtam, azt máról holnapra elfelejtsem. Pedig gyorsan rájöttem, hogy nem a legjobb brigád vezetését bízták rám. Az úgynevezett közös brigád élére állítottak. Nem is annyira közös, inkább vegyes volt ez a brigád. Találkoztam a munkáját valóban szerető emberrel, s olyanokkal, akiket állandóan figyelmeztetni kellett, csak akkor adták azt, amire képesek voltak és jó néhánnyal, akiknek beszélhetett az ember, akkor sem dolgoztak jobban. Az utóbbi csoport adta a legtöbb fegyelemsértőt is. Nem tudom hogyan, de később velük is boldogultam. Nem néztem el a legkisebbnek látszó lazaságot sem. Persze, ők is gyorsan megismertek engem. Észrevették, hogy olyan brigádvezetővel állnak szemben, aki szereti is, érti is azt, amit rábíztak, aki érzi, milyen nagy felelősség ennyi emberrel bánni. Azt is látták, hogy amit megkövetelek, azt magam is megcsinálom, noha nekem mindig kevesebb szabad időm maradt. Végeredményben apronak tűnő dolgokról van szó. Bárkitől megkérdezhettem, miért nem borotválkozott? Én naponta borotválkozom itt is. A reggeli sorakozónál nyugodtan szólhattam egyik-másik elítéltnek, hogy hozza rendbe a ruházatát. Én mindig az előírásnak megfelelően öltöztem fel. A személyes példamutatásnak itt is érvényesülnie kell!

— Tudomásunk szerint már nem a közös brigád vezetője.

— Most a kábelbontóban vagyok. Ez a legfiatalabb üzeme Nagyfának. Jelenleg hetvennyolcan vagyunk.

— Sikerült már úgy összehozni a társaságot, ahogyan szerette volna?

— Nehéz erre válaszolni. Semmi túlzás nincs abban, ha azt mondom, hogy most kaptam igazán nehéz brigádot. Már olyan csoportom is van, amely azért került a kábelbontóba, mert itt állandóan szem előtt van. Szerencsére itt is vannak olyan elítéltek, akikre biztosan számíthatok. Megértették, hogy akkor könnyebb elviselni a szabadságvesztés-büntetést, ha szorgalmasan dolgoznak, fegyelmezetten viselkednek. Megmondják, hogy őket köti a család, szeretnék megkapni a harmadot. Általában meg is kapják. Mit kezdjek azonban azokkal, akiket már semmi sem köt? Senkijük sincs. Nem érdekli őket különösebben az sem, hogy szabadságvesztés-büntetést kaptak. Cinikusan válaszolnak, ha az ember komolyan akar beszélgetni velük. „Előfordulhat ez még néhányszor." Ilyen a munkájuk, a magatartásuk is.

— Sokáig lesz még brigádvezető? Vagyis sok van még hátra a szabadulásig?

— Szerencsés esetben már csak napokról van szó. Áprilisban szabadulok, ha részesülhetek ebben a nagy jutalomban...

— Számít a harmadra?

— A többszöri dicséret, jutalom alapján is csak reménykedhetek. Kétszer pénzjutalmat is kaptam Nagyfán. De nem is a harmad foglalkoztat már engem, hanem az, hogy mi lesz velem a szabadulás után. Egy bizonyos, bárhová kerülök, az maradok, aki mindig voltam, kivéve azt, amiért egy év két hónap szabadságvesztés-büntetést kaptam. Ezután sem tagadom meg önmagamat.

Akkor is biztosak lettünk volna ebben, ha a beszélgetés végén nem tesz ilyen „fogadalmat" Hencz György.

— ko —

Gyártásismeret, biztonságtechnika

Ötvenen – félidőn túl

A nevelők által őrzött dossziék közül egyre többe kerül be egy kis alakú papír: Igazolás — arról, hogy X. Y. a betanítottmunkás-tanfolyamot elvégezte, ilyen és ilyen szakmában gyakorlatot szerzett. A lap alján pedig a Dunai Gombgyár bélyegzője. Az igazolásnak csak egyetlen szépséghibája van, az, hogy szerepel benne az alábbi mondat is: munkaviszonyt nem igazol...

A Váci Fegyházban három éve folyik betanított munkások képzése. A háromhónapos tanfolyamra az általános iskola negyedik osztályát elvégzettek jelentkezhetnek, azok, akik az üzemben a tanfolyam tematikájának, tárgyának megfelelő munkát végeznek.

Jelenleg betanított présmunkásképzés folyik. Ebben ötvenen vesznek részt. Az ötven elítélt hetenként két alkalommal, három-három órás időtartamra beül az iskolapadba. A tanfolyam február hetedikén indult — most „félidőn" már túl van, közeledik a vizsga.

Az egyik előadótól az oktatás módszeréről érdeklődtünk.

— Az első alkalommal elmondom az anyagot, a következő alkalommal átismételjük. Az utolsó órán pedig minden vizsgakérdésre együtt keressük meg a választ. Az oktatás végén, a vizsga előtt kapnak időt a hallgatók a felkészülésre. Ezalatt van lehetőség a korrepetálásra, a nehezebb részek megbeszélésére. Ezután következik a vizsga, mégpedig bizottság előtt...

A tanfolyam résztvevői nemcsak a gyártási technológiákkal, a gépekkel, szerszámokkal, gyártóeszközökkel ismerkednek meg, hanem el kell sajátítaniuk a norma- és bérelszámolás alapjait is, valamint a balesetelhárítási és biztonságtechnikai óvó-rendszabályokat is. A gyakorlati oktatás a munkahelyen történik. Általában vasárnap délelőtt — munkaszünet alatt —, egy alkalommal, ötórás oktatásban részesülnek.

Ha ez a tanfolyam befejeződik, indul a következő. S egyre több elítélt dossziéjába kerül be a kis alakú papír: a betanított munkás tanfolyamot elvégezte...

B. J.

RENDKÍVÜLI BESZÉLŐ

12

Tibor hallgatott. A Margit-hídon mentek keresztül. A férfi megállt a híd korlátjánál. Január végéhez képest szokatlanul enyhe volt az idő. A sötétedő ég kékjén csillagok fénye gyúlt ki. A vár fölött lila, barna és sötétszürke fellegek álltak, tömötten, mozdulatlanul. Meghatározhatatlan érzés vett erőt Tiboron. Ilyet az ember csak alkonyatkor érez, ha megáll egy pillanatra a vizek partján vagy egy magaslaton. Minden az emberben összpontosul, mindent tudni és érezni vél. Az egyetemességből ragad meg talán valamit egy röpke pillanatra, és rácsodálkozik a világra. Elgondolkodik azon, mivégre él. Mindez vidám meg bús is egyszerre. Valamelyik hangulatnál megmarad. Ki reménnyel és örömmel a szívében lép tovább, ki pedig a bánatot hordozza magában. Tibor erős sajgást érzett a szívében. Ezt vitte tovább. Anyjával nem osztott meg semmit.

Otthon a gyerekek vidáman hancúroztak, mintha mi sem történt volna. Mivel a nagyanyjuk volt fő gondviselőjük, édesanyjuk hiányát nem is nagyon érezték. Inkább csak azt vették észre, hogy nincs otthon. Kérdezgették apjukat, nagyanyjukat, hogy anyu hol van. Amikor Tibor és az édesanyja belépett az ajtón, eléjük rohantak, és az volt az első kérdésük: „Anyu miért nem jött veletek?" A szomszéd öregasszony, aki a tárgyalás ideje alatt a gyerekekre vigyázott, megjelent az ajtóban.

— Már nincs szükség rám? — kérdezte mosolyogva, majd elkomorodott. A helyzethez nem illett a mosolygás.

— Nem kell úgy sietni, Erzsi néni — mondta Tibor.

— Én ráérek, ha nem zavarok — válaszolt.

— Jó is lesz, ha maradsz. Elég gyengének érzem magam. Adj vacsorát a gyerekeknek. Én ledőlök — szólt erőtlenül a nagymama.

— Rosszul érzed magad? — kérdezte a szomszédasszony.

— Kicsit fáradt vagyok — hangzott bágyadtan.

— Csak nem vagy beteg? — fordult hirtelen az anyja felé Tibor. A múltkori rosszullét óta most nézte meg figyelmesebben. Alighoigy feléje fordult, már kaphatott is utána. Ha nem fogja meg, végigesik az előszobán.

— Jóságos isten! — csapta össze a kezét Erzsi néni, és gyorsan a másik szobába terelte a gyerekeket. Tibor ölbe kapta az anyját, és bevitte a szobába. Mikor letette a heverőre, kinyitotta a szemét.

— Elájultam? — kérdezte halkan.

— Rosszul érzed magad? — kérdezett vissza aggódva.

— Hozd be, fiam, a gyógyszeremet!

Tibor egy pohár vízzel és a tablettával tért vissza. Leült a heverő szélére.

— Kimerített a tárgyalás? — kérdezte, és merően nézte anyját.

— Megmondom őszintén, nem a feleségedet sajnálom. Ha arra gondolok, hogy annak

A „ROSSZ SZELLEM"

Mit tehet egy „szegény, védtelen" férfi, ha megjelenik a „rossz szellem"? S ha ez a „rossz szellem" ráadásul nő — akinek női könnyei vannak, s amelynek egy védtelen férfi természetesen képtelen ellenállni...

Manapság sok a „gyenge" ember. Legalábbis a büntetésvégrehajtási intézetekben. Ha őket kérdezzük, a válasz nem az, hogy a bűncselekményük miatt kerültek ide, hanem a gyengeségük miatt. Először, másodszor, harmadszor is... Nem, ők nem bűnözők, ők csak gyengék: nem tudnak ellenállni az italnak, a társaságnak, a női könnyeknek.

Ilyen a mi hősünk is. Értelmes, gondolkodó, meggyőzhető — de gyenge ember. Ez utóbbit ő állítja magáról...

★

— Voltam főművezető, üzemvezető, jó fizetésem volt, azt mondták, rátermett ember vagyok, megvan bennem minden, amire egy jó vezetőnek szüksége van. De társaságom is volt, és gyakran voltunk együtt. Rendszerint ittunk. Én mindenben benne voltam. Aztán a feleségem elvált tőlem. Ezért vált el. Én nem akartam abban a városban maradni. Eljöttem onnan. A következő munkahelyemen már jóval kevesebbet kerestem. De az italtól és a társaságtól itt sem tudtam megválni. Itt már én voltam a hangadó. Újra megnősültem. Úgy éreztem, ez az egyetlen megoldás, hogy a kicsapongásoknak vége legyen. Kétszeri játás után vettem el. Persze, hogy ez a házasság sem oldotta meg az életemet!

— Nem sikerült a házasságom. Még többet ittam, és a társaságomban én vittem a prímet. Az első bűncselekményem után, amikor letartóztattak, a feleségem és a családja már hallani sem akart rólam. Azóta meg is szakadt minden kapcsolat köztünk.

Az első bűncselekmény betörési kísérlet volt. Egy év, két hónap szabadságvesztésbüntetésre ítélte a bíróság. Tettét erősen ittas állapotban követte el...

— Feltételesen szabadultam, egy termelőszövetkezet elnöke vállalta értem a felelősséget. Ott dolgoztam... egészen addig, amíg meg nem ismerkedtem azzal a nővel. Elcsábított. Három hetet vele csavarogtam, nem dolgoztam. Visszavonták a kedvezményemet... Három hónap és húsz nap múlva szabadultam újra.

— Amikor kijöttem a börtönből, hazamentem a szüleimhez. Nem voltak otthon. Gondoltam, majd utánuk megyek a Balatonra... Előbb azonban meglátogattam a barátaimat. Estefelé mentem ki a pályaudvarra. Ott találkoztam újra a nővel. Ott volt, megvolt a spicces állapot is, nem volt nehéz elcsalnia a lakására... Másnap együtt mentünk a Balatonra, a szüleimhez. De ők azt mondták, hogy csak akkor maradhatok ott, ha a nőt elküldöm... Befolyásolható vagyok... Nem tudtam elküldeni. A másik házban szereztem neki helyet. Szüleim azt hitték, hogy elküldtem. Én nem tudtam megtenni. Sírt, könyörgött...

— Vihar volt, fürödtem a Balatonban. Ő nem mert bejönni. Kértem, hogy vigyázzon a ruhákra. Amikor kijöttem, nem volt meg a ruhám, és nem volt ott ő sem. Aztán amikor megtaláltam, azt mondta, hogy ő otthagyta a ruhákat. Egy másik takaró volt ott ruhákkal. Én fogtam, és elvittem. Tudtam, hogy nem a miénk, mégis elvittem. Öt nap múlva az utcán valaki felismerte a nőn a saját pulóverét. Engem is letartóztattak...

— Harmadszor is börtönbe kerültem. Szégyellem, hogy megint itt vagyok. És rossz, hogy megint egyedül maradtam. Önálló vagyok, de hiányzik belőlem az akaraterő, hogy megálljak egyedül a lábamon. Ha lenne mellettem valaki, ha egy kis szeretetet kapnék... Öt hónapja vagyok bent, de még soha ilyen nehéz nem volt! És van bennem egy furcsa, szorongó érzés is: csak ez vagyok? Csak annyi lennék, ahogy itt ismernek?

★

Nehéz válaszolni erre a kérdésre — s talán nem is vár választ... Mégis megpróbáljuk, bár véleményünk egy csöppet sem hízelgő: valóban csak annyi, ahogy bent a börtönben ismerik. Vagy talán még kevesebb! A börtönben rendesen viselkedik — miért ne? Értelmes, okos ember, tud alkalmazkodni, tud különbséget tenni a jó és a rossz között —, a felügyelet elégedett vele, fegyelmi vétséget soha nem követett el. Bent nem ismerik azt az embert, aki gyenge a döntésre, gyenge arra, hogy ellenálljon a kísértéseknek, akit a becsületes útról néhány női könny vagy néhány pohár ital könnyűszerrel eltéríthet... Akármilyen furcsán is hangzik, a bv. intézetben a jobbik énjét ismerik.

Megint a — sokat emlegetett — ember mivoltunkra kell felhívni a figyelmet. Ez az ember harmincnégy éves, egy tizennégy éves fiú és egy hároméves kislány apja. S ő maga bizonygatja — ha közvetve is —, hogy őt tulajdonképpen gondnokság alá kellene helyezni, hiszen még ahhoz is gyenge, hogy azt tegye, amit jónak lát, helyesnek tart...

— Nyáron hazamentem tele ígéretekkel. Pedig nemcsak annak szántam... Most már nem merek ígérni sem... Ha szabadulok megint, újra falura megyek. Ott talán nem érnek utol a barátok, meg ez a nő sem...

Íme, egy férfi így tervezi jövőjét: — „Most már nem merek ígérni sem..."

A „rossz szellem"-ről szóló mese egyre több ember — elítélt — meséje lesz. S ha hinnénk ezekben a mesékben — amelyekben a „rossz szellem" hol egy barát, hol a haverok, hol az ital képében jelenik meg —, azt a következtetést kellene levonnunk, hogy vagy az emberek korcsosulnak el, vagy hogy egy-egy bűncselekménynek nincs is elkövetője! Hiszen aki elkövetői, az csak egy ártatlan eszköz, ellenállásra, gondolkodásra képtelen tárgy a „rossz szellem" kezében.

Ez az ember évek óta sodortatja magát. De a gyenge jellem nem mentség a bűncselekményre!

B. J.

Történetek

Hogyan viselkedjünk? Milyen a jó zárkaközösség? A közösségvezetők feladatai az elítélttársak nevelésében. — E témákról és a szabadulás utáni magatartási normákról készített a helyi stúdió részére többrészes anyagot az egyik elítélt.

A téma jó, sokakat érint és érdekel. De egy szépséghibája azért van: a szerző személye. Olyan ember készítette, aki több mint egy évtizede járja a börtönöket. Két büntetés között csupán napokat vagy heteket töltött kint. Szabadulásai után soha nem vállalt állandó munkát. Most viszont ő akar olyan tanácsokat adni, amelyeket ő maga nem tartott be. Bátor ember, hogy ezek után tollat mert ragadni! Erre a típusra mondják: vizet prédikál, és bort iszik...

★

Az egyik munkásszállóban, ahol több szabadult van, nagyon várták a fizetési napot. Mégis, amikor elérkezett, egyikük lógó orral, bűnbánó arccal akart előleget kérni a gondnoktól.

— Nem értem — mondotta a gondnok —, hiszen ma kaptak fizetést!

— Igen, de tegnap este kártyáztunk, és a fizetésemet az utolsó fillérig elveszítettem.

— Sajnálom, de nem segíthetek magán.

★

Az idős szabadult kiskabátban dolgozott a nagy hidegben. Társai megkérdezték, miért nem veszi fel a vállalattól kapott meleg pufajkát. Az öreg nem válaszolt, csak duzzogva seperte a havat. Ebédidőben vacogva húzódott a kályhához. Később derült ki, hogy a munkaruháját eladta. Az árát pedig elitta. Annyira lerészegedett, hogy a rendőrjárőr szedte fel valahol az útmenti árokból.

★

Szabadulása után, amikor munkára jelentkezett, megkérdezték, miért volt büntetve. Az elítélt azt válaszolta, hogy gázolásért. Aztán kiderült, hogy egészen másért ítélték el. Az illető sokszoros visszaeső, és valamennyi bűncselekménye csalás volt. Nem küldték el, továbbra is ott dolgozik — de bemutatkozása nem volt a legszerencsésebb.

★

Mint derült égből a villámcsapás, úgy érte a hír, hogy azonnal menjen a műhelyirodára. A rendőrségről keresték. Művezetője mindössze néhány napja ismerte, de szorgalmas, csendes, tisztelettudó embernek tartotta. Nem tudta elképzelni, mit követhetett el. Kiderült, hogy azért keresik, mert közvetlen szabadulása után, már a vonaton bűncselekményt követett el...

— Zimm —

„És hogyha hazajön..."

1

Van nekem egy kicsi lányom,
úgy hívják, hogy Ibolyka.
Minden reggel megkérdezi:
— Szeretsz engem anyuka?

— Ötvenéves vagyok, eddig négyszer voltam büntetve. Majdnem tizenkilenc évet töltöttem börtönben. Mindig az arany miatt... Ékszerész vagyok, de elhatároztam, hogy aranyhoz többet nem nyúlok!

— Tiltott határátlépés is szerepel a bűncselekmények között...

— Az egész rokonságom külföldön él, vagy élt... a szüleim is ott éltek. a volt feleségem és a fiam is kint van.

— Tartja velük a kapcsolatot?

— Nem. A nővéremmel tartottam, de most neki sem írok, mert nem akarom, hogy tudja, itt vagyok...

— Barátai nincsenek?

— Barátokkal nem levelezek, mert visszatart a szégyen.

— Nem hiányzik valamilyen kapcsolat?

— Eszembe jut, amikor a többiek kapnak levelet, de... én már nőkkel nem kezdek, rokonaimmal, barátaimmal nem akarok levelezni... Kinek írjak? A fiamnak? Hogy megint itt vagyok?

— Soha nem kap, vagy ír levelet?

— De igen, a házmesternőnek írok néha... Ő vigyáz a lakásomra...

2

Mert hogyha nagyon szeretsz,
mesélsz nekem apuról...
Hazajön-e akkorára,
amikor a hó lehull?

— Társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett lopásért ítéltek el. Hat év és tíz hónapra... Majdnem öt éve vagyok bent.

— Tart valakivel kapcsolatot?

— Igen, a feleségemmel és a nővéremmel.

— Gyerekei vannak?

— Igen, egy tizenkét éves és egy négyéves.

— Támogatja a családját?

— Eddig negyvenötezer forintot küldtem haza...

— Ha szabadul, hazamegy?

— Visszamegyek... bár az utóbbi időben... A feleségem válni akar. Megkaptam a keresetet... Mégmielőtt ideszállítottak volna, az egyik nevelő úr azt mondta, ha támogatom innen, az összetart, ezért is igyekeztem minél többet küldeni... De most rájöttem, hogy nem így van! Soha nem írt erről. Most kaptak új lakást, mert a régit lebontották. Azt hittem, rendben lesz minden. Amikor megtudtam a szándékát, olyan csapás volt a számomra, hogy azóta sem tudtam helyrebillenni. Lehet, hogy pillanatnyi meggondolatlanság volt részéről...

— Mióta házasok?

— Ötvenkilenc óta... Autószerelő voltam. Azért hagytam ott, mert többet akartam keresni, ezért mentem a Tüspedhez... A szüleim ellenezték a házasságot, ki is dobtak miatta. Nem a nőkre költöttem a borravalómat! Most meg...

3

És hogyha hazajön,
hoz-e nekem kisbabát?
Ugye, te is nagyon fogod szeretni, ha hazajön,
apukát?

„Nem is hittem volna, hogy téged még le is lehet sújtani valamivel is. Írod. hogy 18 évi házasság, de azt nem, hogy ebből menynyit voltunk együtt, igaz? Talán az is a baj, hogy nagyon is jól ismerlek, jobban, mint kellene. Nem élek senkivel sem, van nekem éppen elég gondom, és így nem tudok ilyesmire gondolni. Nem is az az ok a válásunkra, hogy ki vár, meg ki nem, hanem már én fáradtam el az örökös várakozásban... Nem a pénzen forog a világ, hanem azon, hogy mióta a feleséged vagyok, azóta csak a bánat és a keserűség jut, meg a sok gyerek, akiket szintén egyedül nevelek, és felnőnek anélkül, hogy tudnák, ki az apjuk. Már a fényképedre is azt mondják, hogy bácsi.

Te soha nem a családodnak éltél, hanem a kocsmának, meg a haveroknak ... ha rám hallgattál volna, biztos nem lennél ott. ahol vagy. Dehát az utcán hever a pénz, csak le kell hajolni érte! Olyankor is eszedben volt-e, vagy lesz-e, amikor az első korsót megfogod, hogy milyen nehéz a börtön?... Légy jó, csókoltatnak a gyerekek, és én is..."

B. J.

(A verset írta: **Csáki Pál Ernő**, elítélt, Sopronkőhidai Fegyház.)

Szerkesztőségi üzenetek

VESZPRÉM MEGYEI BV. INTÉZET, *Szalai Sándor* elítélt (?): Az írásművek ugyanazon az úton jutanak el a szerkesztőségbe, ahogyan a levele. Ügyeljen arra, hogy ne csak a nevét, hanem nyilvántartási számát is tüntesse fel, továbbá azt is: előzetes vagy elítélt.

SOMOGY MEGYEI BV. INTÉZET, *Fk., Sallai János* előzetes: Mindkét műve elnagyoltnak tűnik. A verset nemcsak a rímek összecsengése teszi verssé, hanem elsősorban a ritmus, a sorok szabályos lüktetése! Egyébként reméljük, valóban „nem lehet feledni..."

„Nincs ám velem baj..."

A bíró azzal a megjegyzéssel engedte útjára a fiatal elítéltet, hogy amíg a feltételes tart, nem látogathatja a szórakozóhelyeket. Egy igazoltatás — és befellegzett a harmadnak. Az elítélt megkönnyebbülten válaszolgatott: értettem, tisztelettel, dehogy gondolok én ilyesmire, tisztelettel! Tudom én, hogy milyen nagy kedvezményben részesültem...

Hogy a fiatalember mikor itta meg az első pohár bort a szabadulás után, nem tudjuk. Tény az, hogy néhány hét múlva összetalálkozott az egyik felügyelő úrral. Ha az utcán találkoznak, nincs különösebb baj, a fiatalember azonban akkor lépett oda a felügyelő úrhoz, amikor az éppen a pohár sörét itta. Vagyis egy vendéglőben.

— Tetszik még emlékezni rám?! Nincs ám velem baj! Másnap már dolgoztam. Olyan jól érzem magam! Azóta is vigyázok rá, hogy a harmadom megmaradjon. Nagyon kerülöm a rendőröket. Most is csak azért sietek. hogy ne találkozzam velük. S amit még mondani szeretnék: az én harmadomat nem vonják vissza!

Talán egy hét telt el a találkozás után, amikor a felügyelő úr furcsán ismerős arcot látott a munkára vonuló brigádban. De talán tovább megy, ha a fiatal elítélt nem hajtja le zavartan a fejét. Így közelebb lépett hozzá.

— Nem találkoztunk mi a napokban valahol kint?

— De igen, tisztelettel.

— Miket is mondott nekem akkor?

— Nem emlékszem.

— Mintha a harmadról lett volna szó!

— Megfeledkezik magáról az ember...

Fránya dolog ez a feledékenység!

—k—

az ártatlannak a börtönben kell megszületni, a rosszullét környékez.

— Mit izgat téged, hogy hol születik? Csak egészséges legyen!

— Micsoda szégyen, ha valaki megtudja.

— Nem fogja megtudni senki.

— Olyan még nem volt a világtörténelemben.

— Majd most lesz — válaszolt ingerülten Tibor, és felugrott a heverőről.

— Fiam, kifárasztasz, és beteggé teszel.

— Mivel, anyám? Hisz' te erősködsz — mondta remegő hangon, ingerültségét visszafojtva, mert őt is megviselte a tárgyalás, és neki sem könnyű megküzdeni a gondolattal, hogy a gyerek börtönben születik.

— Fiam, adok neked egy tanácsot — kezdte rövid hallgatás után.

— Mondd, anyám! — válaszolt nyugodtan.

— Lehet, hogy már nem sokáig élek...

— Ilyen butaságokra ne gondolj!

— Nem is olyan butaság ez, fiam. De nem is erről van szó.

— Hanem, miről?

— Azt tanácsolom, válj el Etelkától.

— Hogyhogy? — dadogott a férfi.

— Ha megszületett a gyerek, kikérjük. Az anyja is biztosan ezt akarja. Amikor nálunk lesz, megindíthatod a pert, hogy válasszanak el benneteket egymástól. Biztosan felbontják a házasságotokat, és neked ítélik a gyereket. Így talán elkerülheti a szégyent az ártatlan.

— Jól kifundáltad, anyám! Mint egy prókátor! — mondta

— Igen, fiam. Ügyvéddel is megbeszéltem. Te vagy előnyösebb helyzetben.

— Ügyvéddel is...? — Tibor nem tudta folytatni, mert belépett Erzsi néni.

— Jobban vagy már, Ilonka? — kérdezte aggódva.

— Igen. Egy kicsit magamhoz tértem.

— Pihenj, nyugodtan! Csak mondjátok meg, hol találom a kakaót.

— Tibor megmutatja.

— Jöjjön, Erzsi néni!

— Nem akartam anyád előtt kérdezni. Az ítélet miatt lett rosszul?

— Azt hiszem — válaszolt szórakozottan.

— Végül mennyit kapott szerencsétlen feleséged?

— Helyben hagyták az első fokú ítéletet.

— Tehát három év. Rettenetesen sok idő — sóhajtott, majd észbe kapott:

— Gyorsan letelik. Észre sem veszitek, úgy elmúlnak az évek. Egy-kettőre itt lesz a szabadulás. — Az öregasszony egyre lelkesebben bíztatta.

— Ha jól viselkedik, elengednek a büntetéséből — jegyezte meg Tibor.

— Annál jobb. Etelka biztosan hamarabb kikerül.

— A végén minden rendbe jön — mondta az öregasszony, közben a kakaót kevergette a gáztűzhelyen.

— Erzsi néni, bemegyek anyámhoz. Megnézem, mi van vele.

— Menj csak!

Amikor a szobába lépett, az édesanyja akkor nyitotta ki a szemét.

— Aludtál?

— Csak pihentem.

— Hívjam az orvost?

— Nem kell. Tudod, hogy a vérnyomásom rendetlenkedik.

— Kár izgatni magad. Némely dolgon nem változtathatsz.

— De van, amelyen lehet változtatni, és azon változtatni kell! — mondta gyenge hangon, de konokul az öregasszony.

— Erről ne beszéljünk! — válaszolta fegyelmezetten.

— Felkelek és lefektetem a gyerekeket.

— Erzsi néni leteszi őket.

— Nem szabad betegnek lennem — mondta halkan, szinte magának. Erőtlenül visszaereszkedett a párnára.

— Csak arra legyen gondod, hogy meggyógyulj.

Újból kiment a konyhába, ahol a két gyerek vidáman ette a vacsorát Erzsi néni felügyelete mellett.

— Mi baja van a nagyinak? — kérdezte a kisebb két falat között.

— Rosszul érzi magát, és pihen.

— Miért érzi magát rosszul?

— Mert magas a vérnyomása.

— Miért magas? — kérdezte tovább a gyerek.

— Mert beteg.

— Milyen magas? Nagyon magas?

— Nagyon. De most egyél, majd fürdés közben beszélgetünk erről — válaszolt az apja.

— Anyu mikor jön haza? — ütötte fel a fejét a nagyobb.

— Úgyis tudom, hogy elment, csak nem akarjátok megmondani, hová.

— Anya most messze van, és sokáig nem jöhet — válaszolt Tibor.

— De hol van? — kérdezte a kislány.

S. Gy.

(Folytatása következik.)

SPORT

Bravúros győzelem

A nemzetközi női röplabdatorna befejező napján több százan nem jutottak be a szombathelyi Művelődési és Sportházba. Az ötnapos röplabda Savaria Kupa sorsa a Magyarország—Koreai NDK mérkőzésen dőlt el. Az első két játszmában a koreaiak voltak jobbak, s ez az eredményben is megmutatkozott. A magyar csapat azonban nem adta meg magát, kiegyenlített, majd jobb erőnlétével, nagyobb ütőerejével és jobb idegi felkészültségével megfordította a mérkőzés sorsát, és 3:2-re nyert.

A második mérkőzésen a csehszlovák együttes könnyedén győzött 3:0-ra a magyar utánpótlás-válogatott ellen. A Savaria Kupa végeredménye: 1. Magyarország 8 pont, 2. Koreai NDK 6, 3. Kuba, 6, 4. Csehszlovákia 6, 5. Magyar utánpótlás válogatott 4.

VÍZILABDA

Győzött az OSC

Amint azt a szakemberek várták: a végső győzelmet veretlenül, pontvesztesége nélkül a háromszoros magyar bajnok, Európa-Kupa-győztes OSC szerezte meg a Bp. Honvéd nemzetközi vízilabdatornáján. Az utolsó napon: OSC—Bp. Honvéd 10:4 (3:1, 1:2, 3:1, 3:0), Mladost—Canottieri: 4:2 (1:0, 1:0, 2:0, 0:2).

A torna végeredménye: 1. OSC 6, 2. Mladost 4, 3. Bp. Honvéd 2, 4. Canottieri 0 pont.

ATLÉTIKA

Mecser kilencedszer

A pesthidegkúti vitorlázórepülőtéren rendezték meg az országos mezei futóbajnokságot. Bár az indulók száma jóval alatta maradt a nevezéseknek, így is 101 egyesület több, mint kétszáz versenyzője állt rajthoz.

A nőknél az „örök második", Zsilák a győzelem kapujában volt, de a cél előtt 300 méterrel nem bírta a sajátmaga által nyitott hajrát. A vezető hármasból Csipán 1700-nál szúrást kapott, így kiesett az esélyesek közül, végül a 4700 méteres távon: 1. Völgyi (MEDOSZ), 2. Zsilák (Békéscsabai Előre), 3. Jakab (Győri Dózsa).

A felnőtt férfiak csoportjában 11 500 méterig rendkívül izgalmas volt a verseny, hármas boly vezetésével (Mecser, Tóth, Babinyec) együtt haladt a mezőny. Innen Mecser „robbantott" és hatalmas hajrá után nagy fölénnyel szerezte vissza bajnoki címét, megnyerve ezzel 9. országos bajnokságát. 1. Mecser (Salgótarjáni BTC) 41:38. 2. Tóth (Ú. Dózsa) 41:54, 3. Babinyec (Csepel) 42:03.

A férfi csapatversenyt a Csepel, a nőit a Bp. Honvéd nyerte.

Alfredo di Stefano, aki jelenleg a Valencia edzője, páratlan karrierrel büszkélkedhet. Csupán Spanyolországban 481 bajnoki mérkőzést játszott a Real Madrid színeiben (374 győzelem, 71 döntetlen, 36 vereség). 441 gólt lőtt (ebből 49-et 58 EK-mérkőzésen). Gólkirály volt öt alkalommal, s 23 gólt szerzett 31 válogatott találkozón. Nyolcszor volt tagja a bajnokcsapatnak, ötször az EK-győztes együttesnek. Kétszer nyerte el az aranylabdát, játszott a világválogatottban. Nehéz lesz ezt bárkinek túlszárnyalni.

Szepesi György is részt vett a jugoszláv televízió futballankétján, amelyet az európai sportriporterek doyenje, Radivoje Markovics vezetett. Szepesit ezenkívül felkérték egy mérkőzés rádióközvetítésére: a Szabadkai Spartacus—Crvena Zvezda bajnoki találkozót kommentálta a vajdasági magyar adás számára.

NB I: Mérleg

Nagyjából egyenlő erők küzdelmét hozták a bajnokság 21. fordulójának mérkőzései. Érdekesen, szinte külön csoportokra válva fest a bajnoki táblázat, amelyen még mindig előkelően vezet az Ú. Dózsa, mögötte azonban fej fej melletti, váltakozó harcot folytat a Ferencváros és a Vasas. Külön-külön csoportot alkotnak a 4—7. és a 8—13. helyezettek, végül egyaránt borotvaélen táncol a Komló, a Pécs és a Diósgyőr.

A megfiatalított Vasas úgy küzdött, hogy nem tisztelte az Ú. Dózsa—Vasas rangadót, s öt ponttal vezető, az összeforrt, kétségtelenül nagyobb tudású Ú. Dózsa tekintélyét. Sajnos, a magyar bajnoki mérkőzéseken szokatlan harci kedvet olykor nemkívánatos rugdalózás is kísérte, talán néhány játékosra túl nagy terhet rótt a vállalt feladat teljesítése. Mégsem lehet egyértelműen elítélni az Ú. Dózsa—Vasas rangadót, s inkább csak arra kell inteni a játékosokat: ha a forró légkörben, az igazi küzdőszellem hevében a lehetőséghez képest elkerülik a szabálytalanságokat, mellőzik a törlesztéseket — akkor végérvényesen igazi, jó mérkőzések, s nem unalmas alibifutball jellemzi majd a bajnokságot.

A góllövőlista élcsoportjában nem változott a helyzet: 17 gólos: Bene, 15: Kozma, 11: Fazekas, 10: Pusztai, Szurgent, Váradi.

Ú. Dózsa—Vasas 1:1. Megyeri út, 7000 néző. Vezette: Palotai — erélytelenül. Hűvös, szeles idő. Gólok: Bene (61. p.), Vidáts (80. p.).

Ú. Dózsa: Szentmihályi — Kolár, Harsányi, Juhász (Kellner, 81. p.), — Dunai III., Horváth — Fazekas, Tóth, Bene, Nagy, Zámbó.

VASAS: Mészáros — Török, Fábián, Ihász — Lakinger, Vidáts — Müller (Bazsánt, 46. p.), Tóth B., Komjáti, Kovács, Váradi.

Komló—Videoton 1:0 (1:0) Komló, 3000 néző. Vezette: Bircsák — kitűnően. Borús idő, jó talajú pálya. Gól: Bencsik (38. p.).

KOMLÓ: Buús — Kótai, Tallósi, Makrai, Csordás — Dárdai, Tresch, Horváth — Bordács, Juhász, Bencsik.

VIDEOTON: Kovács L. — Vass (Szabó, 58. p.), Korács J., Fejes, Mester — Nagy III (Tieber, 57. p.), Burka, Karsai — Wollek, Nagy II, Csukovics.

Tatabánya—ZTE 1:2. Tatabánya, 7000 néző. Vezette: Szávó — egy döntő hibával. Hűvös idő, jó talajú pálya. Gólok: Szimacsek (40. és 44. p.), Takács (71. p.).

ZTE: Déri — Molnár, Papp, Mihalecz, Filó — Gáspár, Józsi — Szimacsek (Tóth J., 46. p.), Szabó, Tóth Gy., Bita.

TATABÁNYA: Csepecz (Dombai, 46. p.) — Szabó, Kovács, Knapik (Dákai, 46. p.), Horváth L. — Arany, Göröcs — Zöldi, Takács, Kőműves, Nagy.

Salgótarján—MTK 2:0 (0:0). Salgótarján, 7000 néző. Vezette: Hévizi — jól. Napos, enyhén szeles idő. Jó pálya. Gólok: Kovács (72. és 74. p.).

SALGÓTARJÁN: Magyar — Vertig, Kmetty, Varga, Sáfrány Barta (Kriskó, 70. p.), Kovács, Jeck.

— Horváth, Répás, Pozsár —

MTK: Brünyi — Török, Dunai, Csorna, Csetényi — Kovács (Strasszer, 64. p.), Borsó, Kunszt (Sárközi, 46. p.), — Oborzil, Koritár, Becsei.

DVTK—Pécs 0:0. Diósgyőr, 5000 néző. Vezette: Emsberger — kisebb hibákkal. Napos idő, jó pálya.

DVTK: Szabó — Hajdu, Salamon, Kolláth — Gál, Váradi, Hajas — Udvarev, Tatár (Ruttkay, 60. p.), Horváth, Vass (Sikora, 60. p.).

Pécs: Rapp — Hernádi, Kocsis, Kincses II — Farkas, Horváth — Rónai (Kincses I., 80 p.), Köves, Máté, Tóth I., Zombori (Jánosi, 65. p.).

SZEOL—Rába 2:2 (1:1). Szeged, 7000 néző. Vezette: Hámori — kitűnően. Hűvös idő, csúszós talaj. Gólok: Somogyi (27. p.), Vass (27. és 73. p.), Póczik (80. p.).

RÁBA: Földes — Izsáki, Pozsgai, Magyar — Horváth, Sebők — Pénzes, Somogyi, Nagy, Póczik, Varsányi.

SZEOL: Gujdár — Várhelyi III., Mészár, Emődi, Virág — Pataki, (Wenner, 81. p.), Vörös, Magyar, (Zámbori, 70. p.) — Antal, Vass, Berkes.

Csepel—Honvéd 1:1 (1:0), Csepel, 8000 néző. Kellemes napsütéses idő, kitűnő pálya. Vezette Nagy Béla — váltakozó sikerrel. Gólok: Szurgent (37. p.), Szücs (70. p.).

CSEPEL: Hajdu — Pethő, Molnár, Gulyás, Hunyadi — Vellai, Varga — Bartos (Takács, 83. p.), Németh, Szurgent, Buronyi.

BP. HONVÉD: Bicskei — Kelemen, Egervári, Szücs, Kádár — Pál, Czakó (Lukács, 46. p.) — Morgós, Kocsis, Kozma (Birinyi, 46. p.), Bódi.

BIRKÓZÁS

Három magyar versenyző nyert érmet az Európa-bajnokságon

Lausanne-ban, nem sokkal az utolsó eredményhirdetés után, fehérasztalnál találkoztak ismét a szabadfogású birkózó Európa-bajnokság résztvevői. Értékelték a háromnapos versenyt, majd így váltak el egymástól: Viszontlátásra Teheránban — a világbajnokságon!

A három svájci nap sokak számára emlékezetes marad, de elsősorban azok gondolnak vissza majd szívesen Lausannera, akik érmekkel tértek haza. Az viszont mindjárt megállapítható: az EB sikeres főpróba volt a világbajnokságra. Az újoncok jól mutatkoztak be a nemzetközi porondon, sikere volt az új szabályoknak. Az eredmények általában a várakozásnak megfelelően alakultak, a Szovjetunió sportolói kiemelkedtek a szereplők közül. Látszott, hogy leghamarabb találták meg visszavonult versenyzőik méltó utódait.

Kitűnő a magyarok mérlege is, hét versenyző közül Klinga, Csatári ezüst-, Gál bronzérmes, Rusznyák és Szabó egyaránt ötödik.

Kruj Iván, a válogatott csapat edzője így értékelte a szereplést:

— Ez az EB is azt bizonyította, hogy csonka csapat nem csapat. A következő nagy világversenyeken arra kell törekedni, hogy minden súlycsoportban indítsuk versenyzőinket. Bajkónak, a Vasas müncheni bronzérmesének hiányát nagyon megérezte az együttes, mert a 90 kilós súlycsoportban feltétlenül beleszólhatott volna az elsőségért folyó harcba. Ami a többieket illeti: Gál maximális tudását nyújtotta. Klinga négyhetes betegségéből felépülve nagyszerűen birkózott, és mint kiderült, kézfejközépcsont-repedéssel harcolta végig az utolsó napot. Szabó bebizonyította, hogy feltétlenül lehet rá számítani. Rusznyáknak idő kell ahhoz, hogy az új súlycsoportban bizonyítani tudjon. Deák elmaradt a bulgáriai Dan Kolov nemzetközi tornán mutatott formájától. Csatári csak a bolgár ellenfél mérkőzésén hibázott, Maróthy viszont ebben a mezőnyben sajnos nem ütötte meg a kívánt mértéket.

Az országok közötti nem hivatalos pontversenyben: 1. Szovjetunió 59, 2. Bulgária 39. 3. Törökország 26, 4. NDK 19. 5. Magyarország 18, 6. Lengyelország 14 pont.

NB I.

1. Ú. Dózsa	21	16	2	3	56:13	34
2. FTC	21	12	5	4	45:26	29
3. Vasas	21	12	5	4	37:22	29
4. Bp. Honvéd	21	8	8	5	41:25	24
5. Rába ETO	21	11	2	8	36:27	24
6. Csepel	21	6	11	4	31:22	23
7. Videoton	21	10	3	8	28:[illegible]	23
8. ZTE	21	8	4	9	25:28	20
9. SBTC	21	7	5	9	26:31	19
10. SZEOL	21	5	9	7	23:33	19
11. Tatabánya	21	6	5	10	18:26	17
12. MTK	21	4	9	8	21:31	17
13. Egyetértés	21	5	7	9	19:35	17
14. Komló	21	3	9	9	16:35	15
15. PMSC	21	2	9	10	14:33	13
16. DVTK	21	3	7	11	13:38	13

NB I. B.

A feljutást jelentő második helyért hétről hétre élesedik a küzdelem. A dorogiak idegenben elért meglepő győzelmük után a harmadik helyre törtek és csak egy ponttal van előttük a Győri MÁV DAC. A kecskemétiek otthoni vereségük után az ötödik helyre estek vissza.

Bp. Spartac.—Szekszárd	2:2
MÁV DAC—Miskolci VSC	3:0
Szoln. MTE—Pénzügyőr	1:0
BKV Előre—Oroszlány	1:0
Haladás—Debr. VSC	3:1
Dunaújváros—Volán SC	0:0
Eger—Ganz-MÁVAG	3:0
Várpalota—Dorog	1:3
Kecskemét—Békéscsaba	0:1

1. Haladás	23	12	8	3	49:23	32
2. MÁV DAC	23	11	6	6	26:17	28
3. Dorog	23	11	5	7	39:32	27
4. SZMTE	23	12	2	9	38:24	26
5. Kecskemét	23	10	6	7	36:24	26
6. Dunaújváros	23	9	6	8	26:22	24
7. Oroszlány	23	8	7	8	26:26	23
8. Pénzügyőr	23	8	7	8	24:25	23
9. Békéscsaba	23	9	5	9	23:26	23
10. Bp. Spartac.	23	8	6	9	37:42	22
11. DVSC	23	8	6	9	21:27	22
12. G.-MÁVAG	23	6	9	8	31:26	21
13. Eger	23	6	9	8	24:28	21
14. Várpalota	23	9	3	11	21:26	21
15. Szekszárd	23	5	10	8	25:35	20
16. MVSC	23	5	9	9	17:31	19
17. Volán SC	23	7	4	12	29:40	18
18. BKV Előre	23	5	8	10	15:33	18

NB II

Nyugati csoport

Győri Dózsa—Pápa	0:1
Pécsi VSK—KOMÉP	1:0
Fűzfő—Győri Elektromos	3:2
Körmend—Táncsics SE	0:1
K. Rákóczi—Sabaria	2:1
Szfv. MÁV—Bakony V.	0:1
Zalaeg. D.—Olajbányász	0:2

1. Győri D.	18	11	3	4	32:14	25
2. Olajbányász	17	11	2	4	33:13	24
3. PVSK	18	10	4	4	24:11	24
4. Szfv. MÁV	18	10	2	6	23:17	22
5. Fűzfő	18	10	1	7	37:29	21
Táncsics SE	18	9	3	6	26:18	21
7. K. Rákóczi	18	7	5	6	30:26	19
8. Körmend	18	7	4	7	19:21	18
9. Bakony V.	17	7	3	7	19:21	17
10. Győri Elektr.	18	5	6	7	20:24	16
11. KOMÉP	18	7	1	10	13:25	15
12. Pécsi B.	17	5	3	9	19:23	13
Pápa	18	4	5	9	14:26	13
Sabaria	17	4	5	8	14:26	13
15. Zalaeg. D.	18	1	3	14	7:36	5

Északi csoport

KKFSE—Kisterenye	2:0
Nyíregyháza—Gyöngyös	0:2
Nagybátony—Leninváros	3:1
Esztergom—Váci Hirad.	0:0
Kazincbarcika—Ózd	3:1
V. Izzó—Törekvés	2:2
KELTEX—S.-újhely	1:2
Rudabánya—BVSC	0:0

1. KKFSE	19	12	1	6	31:15	25
2. Vác	19	9	7	3	25:16	25
3. Kazincbarc.	19	9	5	5	27:23	23
4. S.-újhely	19	9	5	5	18:15	23
5. BVSC	19	8	5	6	30:19	21
6. Rudabánya	19	7	7	5	24:22	21
7. Leninváros	19	7	6	6	21:19	20
8. Gyöngyös	19	7	5	7	25:22	19
9. Nagybátony	19	7	5	7	25:23	19
10. Kisterenye	19	7	5	7	21:23	19
11. Izzó	19	6	6	7	23:23	18
12. Nyíregyháza	19	6	6	7	23:26	18
13. Ózd	19	5	7	7	16:25	17
14. Esztergom	19	4	6	9	15:24	14
15. Törekvés	19	2	8	9	14:26	12
16. KELTEX	19	2	6	11	19:36	10

Keleti csoport

Debr. EAC—Szegedi D.	0:0
Bp. Építők—Gyula	2:1
BVTSK—III. ker. TTVE	1:1
KISTEXT—Cegléd	1:0
V. Láng—Budafok	0:5
MGM Debr.—Szállítók	0:2
Hajdúbösz.—Szegedi VSE	1:0
Kiskunhalas—Szoln. MÁV	1:0

1. Budafok	19	12	3	4	38:20	27
2. Szegedi D.	19	10	5	4	30:15	25
3. Szállítók	19	9	6	4	22:13	24
4. MGM Debr.	19	9	6	4	24:16	24
5. Bp. Építők	19	8	6	5	26:18	22
6. SZVSE	19	8	5	6	21:17	21
7. Kiskunhalas	19	9	2	8	20:23	20
8. III. ker.	19	7	6	6	22:27	20
9. Cegléd	19	6	7	6	23:20	19
10. Láng	19	6	6	7	20:26	18
Hajdúbösz.	19	6	6	7	16:22	18
12. DEAC	19	5	7	7	22:23	17
13. KISTEXT	19	3	7	9	16:20	13
14. Sz. MÁV	19	3	7	9	13:30	13
15. BVTSK	19	3	6	10	21:31	12
16. Gyula	19	2	7	10	17:30	11

UGRÓLÉC HELYETT ELEKTRONRÁCS?

A sportban sincs megállás. Az elmúlt két évtizedben nagy haladás mutatkozott a sportorvostudomány és a sporttudomány területén. Egykori tényeket felboritottak, új edzési módszereket vezettek be, a tegnap csúcseredményei a mai kezdők játéklabdáivá váltak.

Megváltozott egyes sportszerek külseje, kezelhetősége és használhatósága. A startlyukakból komplikált starttömbök váltak, a rúdugrók bambuszrúdját felváltotta az üvegrostrúd, a salakpályát a tartanpálya. A mérőkészülékek is alkalmazkodtak a sport újkorához.

A magasugrásnál azonban minden maradt a régiben, legalábbis, ami a mérést illeti: az „alap" még mindig a léc.

Mind pontosabban mérnek a sportversenyeken. Csak a magas- és rúdugróknál nem veszik a bírák olyan pontosan az elért eredményt. Hiába ugrik az atléta 2,20 métert, ha a léc 2,15 m magasan áll: a bírók csak 2,15 métert ismernek el. A ténylegesen ugrott magasság csak a fénysorompók segítségével volna pontosan mérhető.

Dr. Willi Dillenberger, német professzor új eljárást eszelt ki a magasugrás mérésének forradalmi megváltoztatására. A következőket állapítja meg: Ismeretes, hogy a magasugrás és a rúdugrás döntői hosszú órákat vesznek igénybe és ez a versenyzők óriási testi és lelki megterhelésével jár. Az ugróknak a győzelemig, vagy a kiesésig gyakran 20, vagy még ennél is több ugrást kell végrehajtaniuk. Ez nagyon fárasztó. Megfigyelhető, hogy az ugrók általában a viadal közepe táján mutatják a legnagyobb teljesítményeket. A tv-közvetítéseknél gyakran láthatjuk, ilyenkor magasabban viszik át a lécet, és a néző sokszor tapasztalhatja, hogy a versenyzők ezt később már nem érik el. A magasugróknak és a rúdugróknak azonban a hajrában kell a csúcsteljesítményt elérniük.

Vajon miért kell ennek így lenni?

A távolugrásnál, a súlylökésnél és a különböző dobóversenyeknél sem az utolsó kísérletet értékelik, hanem a legjobbat. A magasugrók tehát hátrányos helyzetben vannak. Ennek oka az ugrómagasság megállapításának módja.

Meggondolásaimnak célja egy fotoelektronikus úton, széléncellákkal, vagy lézersugarakkal végzett mérés bevezetése, mely lehetővé teszi a tényleges ugrómagasság pontos megállapítását. Ezáltal megrövidülne a versenyek időtartama, az ugrások száma ötre, vagy még ennél is kevesebbre volna csökkenthető. Nem az utolsót, hanem a ténylegesen legmagasabb ugrást regisztrálnák és értékelnék. A probléma technikai megoldása nem okozna nagyobb nehézségeket. A lécre, a magas- és rúdugrásnál természetesen továbbra is szükség lesz, hogy a versenyző tájékozódhassék. A léc fölött azonban, vele párhuzamosan elektron- vagy lézersugárrácsot lehetne létesíteni. Ez a rács a léc fölött húzódna, s ha az ugró nagyon magasan vinné át a lécet, akkor testével megszakítaná a sugarak egy részét. A nem megszakított sugarak érintetlenek maradnának, és pontosan mutatnák az átugrott magasságot. A jelzés teljesen automatikusan és feltétlenül megbízhatóan történne. Az ugró tehát elméletileg első, vagy talán már a második ugrásával elérhetné a győzelmet, a csúcsteljesítményt.

JÉGKORONG

Minden tudásra szükség van

Élénken kommentálják a szovjet lapok a jégkorong-világbajnokság legutóbbi mérkőzéseit.

„A sportban mindig akadnak döntő fontosságú találkozók — írja a Trud —, amelyek kihatással vannak egy-egy csapat további szereplésére és természetesen a végső helyezésekre is. A finnek sokáig reménykedhettek a Svédország elleni mérkőzésükön, hogy megvalósul régi álmuk: legyőzik a nagy vetélytársat. Óriási iramot diktáltak és egy góllal vezettek. A hajrában azonban már nem bírták a saját maguk által diktált tempót, és a svédek jobb kondíciója, valamint nagyobb rutinja döntött. A 3:2-es vereség után a finnek valószínűleg már nem szerezhetnek bronzérmet Moszkvában. Külön dicséret jár a kapusoknak, közülük is elsősorban a finn Leppijanennek."

A Moszkovszkaja Pravda Bajnokok bajnokok ellen címmel arról ír, hogy a csehszlovákok alapos próbának tették ki a szovjet együttest, amely csak nagyon nehéz küzdelemben volt képes 3:2-re legyőzni a világbajnoki cím védőit. A Szovjetszkij Szport tudósítója szerint a szovjet—csehszlovák mérkőzésen a legnehezebb technikai elemeket is „villámgyorsan" kellett végrehajtani, mert a játékosok nagyon határozottan védekeztek és nem sok „szót" adtak egymásnak.

ÖKÖLVÍVÁS

Belgrád és Havanna vállalná a világbajnokságot

A Nemzetközi Ökölvívó Szövetség müncheni kongresszusán Japán vállalta, hogy ez év őszén megrendezi az első amatőr ökölvívó-világbajnokságot. Most lemondtak, mert bejelentésük szerint nem tudják előteremteni a lebonyolításához szükséges 40 millió yent (153 846 dollár).

A világbajnokság azonban a japánok lemondásával sem került le a napirendről. Az idei, sorrendben huszadik Európa-bajnokság gazdája, Belgrád bejelentette a Nemzetközi Ökölvívó Szövetségnek, hogy ősszel szívesen vállalná a VB rendezését is.

— Az Európa-bajnokságra létesítményben, szervezésben világbajnoki nívót biztosítunk, s ezután semmi akadálya nem lenne annak, hogy az ősz folyamán a földrészek legjobbjait is vendégül lássuk — mondotta az EB szervező bizottságának főtitkára.

Az MTI havannai tudósítójának jelentése szerint Kuba is kéri a világbajnokság rendezési jogát. Jorge Garcia, a kubai sportszövetség elnöke hivatalosan közölte:

— A müncheni olimpián Kuba ökölvívói, Stevenson, Correa és a többiek bebizonyították, hogy hol állunk ebben a sportágban. Nemzetközi tekintélyünk lett, rendezési szándékunkat a szocialista országok, valamint a latin-amerikai népek minden bizonnyal támogatják.

Moszkvában labdarúgó-szakemberek összeállították minden idők legjobb szovjet csapatát. Egyhangúlag csak két játékos, Jasin és Netto került a tizenegy labdarúgó közé. Ime az együttes: Jasin — Al. Sztarosztin, Ant. Sztarosztin, Basaskin, Sesztyernyev — Voronyin, Netto — Trofimov, Bobrov, Fedotov, Olijn.

TUDOMÁNY TECHNIKA

Gyógybarlang lesz a tapolcai Tavasbarlang

Az utóbbi években az Országos Közegészségügyi Intézet a barlang kutatóinak kezdeményezésére részletes klímavizsgálatot végzett a tapolcai Tavasbarlangban, és megállapította, hogy rendkívül kedvező adottságai folytán alkalmas légzőszervi betegek gyógykezelésére. A tapolcai barlang különös előnye, hogy levegője melegebb, mint más barlangoké, és így a több órás ott-tartózkodás jól elviselhető. További nagy előnye, hogy a városi kórházzal közvetlenül összeköthető. A kórház orvosai már több száz betegen végeztek kísérleti gyógykezelést a barlangban, és az eredményekről beszámoltak a közelmúltban Magyarországon tartott nemzetközi barlangterápiai szimpózium szakemberei előtt. Bár a kísérleteket kedvezőtlen körülmények között folytatták, a betegek 48 százaléka meggyógyult, és csak 7 százalékuk állapota nem javult.

A rendszeres gyógykezelések megindítását legjobban az hátráltatja, hogy a barlangban nagy az idegenforgalom, néha naponta több ezer látogató is felkeresi. Ezért elhatározták, hogy a barlang egyik szakaszát, amelyet az idegenforgalom nem érint és amelynek a klimatikus adottságai kedvezőek, a gyógykezelések céljaira alakítják ki, s külön lejáratot építenek hozzá.

A tervek szerint az új lejáraton át a betegek majd felvonóval juthatnak a barlang kúratermébe, ahol napi 3—4 órát tartózkodnak. A terv következő lépcsőjében a Tavasbarlangból mesterséges tárót nyitnak a kórház alatt levő barlangba, illetve a kórház alagsorába, és így közvetlen kapcsolatot létesítenek a kórház és a kúraterem között.

Hogyan kerül a lyuk a sajtba?

Tízemeletes szobákban lakik, egyenként ezer liter tejből készül, súlya 85 kiló, alakja akár egy kocsikerék, s négy-öt hónap után jut el asztalunkig — az ementáli sajt.

A Zalaegerszegi Tejipari Vállalatnál az első stáció az altatás. Fél óra alatt elaltatják a tejet a 3000 literes „kádbölcsőben", majd 210 percen át keverik az 51 fokra felmelegített alapanyagot. Ezt követően formákba kerül a massza, ahol is 16 mázsányi nyomást kell kiállnia kilónként. A savója eközben alagutakon keresztül elfolyik, ezután 72 órára sós vizes kádba helyezik. A sós víz tovább szívja a sajt levét, s ekkor keletkezik héja is. Hogy a lyukak miként kerülnek a sajtba? Nos, fúróknak és lyukbelövő szerkentyűnek nyoma sincs, az alapanyagba helyezett baktériumok az okai a sajtkatakombáknak, s az érlelés folyamán képződő gázok utat törnek maguknak.

Zalaegerszegen húsz teremben pihennek az ementálik, s a sajtmesterek dolga velük négy-öt hónapon át annyiból áll, hogy háromnaponként megforgatják a portékát, és megtisztítják a keletkező penésztől. Háromszor költöznek ezalatt a „kocsikerekek" a különböző hőmérsékletű klímatermekbe. A zsüri e sok-sok idő után viszont valódi fúrógéppel dolgozik: a szakemberek szabályos lyukakat fúrnak a sajtba, s a kivett mintákat veszik szemügyre. Ha a lyukak szép gömbölydedek, tiszták és szabályosak, valamint elegendő számban találhatók, az ementáli az üzletbe kerül. Ha nem, ez a sajt halálát jelenti: ömlesztett áru lesz belőle. Zalaegerszegen csaknem száz vagonnal készítenek e kedvelt tejtermékből évente, s bizony sokáig áll a sajtkorongban a zalaiak pénze, mire kiállítják az ementáli végbizonyítványát, s ráütik a minőséget garantáló pecsétet.

Halból készült tej

Chilében a nemzeti táplálkozási program keretében minden gyermek naponként fél liter tejet kap. Mivel az országban termelt tej ehhez nem elegendő, évenként 50 millió dollárért kell tejet importálni. A chilei halászati intézet kutatói legújabban olyan eljárással kísérleteznek, amelynek segítségével halfehérjéből lehet tejet előállítani. A vizsgálatok szerint 20 000 tonna tengeri csuka fehérjéjéből 700 000 gyermek számára készíthetnének póttejet, s így nem lenne szükség behozatalra. A haltej előállítása csupán feleannyiba kerülne, mint a tehéntejé. Az új tejtermékhez nagy reményeket fűznek.

A haltej előállítása a következőképpen történik: a tengeri csuka húsát vízben áztatják, hogy eltávolítsanak belőle néhány nem kívánatos enzimet meg zamat- és színezőanyagot, továbbá, hogy megszabadítsák a halszagtól. Ezután enzimes kezeléssel elfolyósítják, lipoidokat adnak hozzá, s megszárítják. A szárított végtermék: 65—80 százalék, megfelelő aminosav összetételű fehérjét tartalmazó por. Vízzel elvegyítve tulajdonságai a tehéntejéhez válnak hasonlóvá.

Áram a Föld hevéből

Amerikai kutatók Los Alamos (Új-Mexikó) közelében meg akarják fúrni egy kialudt vulkán még izzó magmakamráját, hogy egy újszerű technikai eljárás segítségével értékesíthessék az abban tárolt hőenergiát. A forgével értékesíthessék az abban tárolt hőenergiát. A forró gránitot azzal az eljárással akarják feltörni, amelyet az olajtermelésben is használnak. A keletkezett hasadékokba egy fúrólyukon át vizet nyomatnának, egy másik fúrólyukon át felhoznák a kőzetben felhevült vizet, és villamosenergia termelésére használnák fel. Ezzel a módszerrel új útra lehetne terelni a Föld hevéből való energianyerés egész kérdését. A „száraz", forró kőzetek ugyanis lényegesen nagyobb hőmennyiséget tárolnak, mint amennyi a gőz- vagy forróvíz-előfordulásokban halmozódott föl, amelyet eddig csak szerény méretekben értékesítettek. Remélik, hogy a próbafúrások alkalmával már 2300 m mélységben 300 C-fokos hőmérsékletet találnak.

Őszinte szavak a hipnózisról

MÁGIA VAGY TUDOMÁNY

Évezredek óta szerepel az emberiség szótárában a hipnózis szó. Csodának tartották, misztikus köd vette körül. Primitív törzsek mágikus hatalmú varázslói, a keresztény egyház csodatevő szentjei, gyógyító imái, szent forrásai és zarándokhelyei — mind-mind a „csoda" megtestesítői, jelképei, hordozói. S a köd még ma sem oszlott el teljesen.

Dr. Mészáros István, az Akadémia tudományos főmunkatársa két évtizede foglalkozik hipnózissal. Az ő segítségével tisztázódott: mi a hipnózis?

— A hipnotikus állapot létrehozásának eszköze a szuggesztió, az akarati ráhatás, befolyásolás. A ráhatás alapja az emberi természetnek egy közismert vonása: érzékenyek vagyunk. Befogadjuk, vagy elutasítjuk a külvilági hatásokat, de mindenképpen érzékenyen reagálunk rájuk.

Érzékenyek vagyunk a különféle emberi magatartások iránt is. Izgatottá válunk, ha a környezetünkhöz tartozókat feldúltnak, haragosnak, elkeseredettnek látjuk, s a többiek jó kedve is könnyen átragad ránk.

A hipnotizálás folyamatában az ember sajátos, ellazult állapotba kerülhet. Ennek az állapotnak létrejöttében nagy szerepet játszik egy ismétlődő, monoton inger. Ilyennel gyakran találkozunk a köznapi életben is. Bódult állapotba kerülnek az autóvezetők, ha hosszú ideig hajtanak nyílegyenes, szürke, egyhangú sztrádán, ahol órákon keresztül egyforma ingerek érik őket; nem látnak mást, mint az aszfaltcsíkot, nem hallanak mást, mint az elsuhanó autók zaját.

A hipnotikus állapotot az orvos általában valamilyen meghatározott gyógyászati céllal hozza létre, és ha megfelelő szakmai tudással és lelkiismeretesen végzi, teljesen veszélytelen, csak jó hatása lehet — mondja, dr. Mészáros István.

— A köztudatban a hipnózis úgy él, mint az elmegyógyászat egyik módszere. Ma már azonban világszerte jóval szélesebb körben alkalmazzák. Ezen alapul a ma alkalmazott elvonókúra is. Az orvos azonban ezt a hatást nemcsak gyógyszerek segítségével, hanem hipnózissal is elérheti. Sebészeti műtéteknél világszerte érzéstelenítenek hipnózissal, számos országban pedig a fogfájás gyötrelmeit enyhítik segítségével.

Az Eötvös Lóránd Tudományegyetem természettudományi karának összehasonlító élettani tanszékén Mészáros doktor vezetésével folynak a hipnózis alapjelenségeit kutató kísérletek. Egy most kezdődő sorozat azt vizsgálja majd, hogyan változik az agykéreg működése hipnózis hatására, annak mélységétől függően. Az alapjelenségek tisztázása azért is rendkívül fontos, mert hozzájárulhat ahhoz, hogy ez a módszer jobban elterjedjen az orvosok körében.

Új fogyasztószer, csak orvosi felügyelettel

Neve: klórfentermin, tulajdonsága: fogyasztószer, gyártója: az Egyesült Gyógyszervegyészeti Gyár, forgalomba hozatalát most engedélyezték.

A biztonságra törekvés figyelemre méltó bizonyítéka, hogy a készítmény 1969-ben már bevezetés előtt állt, amikor egy vele rokon, hasonló külföldi fogyasztószer forgalmazását, káros mellékhatásai miatt, több ország betiltotta. Ekkor a magyar készítményt ismét vizsgálatoknak vetették alá, s csak az újabb jó tapasztalatok után engedélyezték klinikai kipróbálását. Ez további három évig tartott. Megállapították: orvosi felügyelet mellett szedve nincs veszélyes, szervezetre káros hatása.

A klinikai próbák tapasztalatai szerint a klórfentermin hatásosan tompítja az éhségérzetet, étvágytalanságot kelt, s így, aki szedi, ritkábban és kevesebbet eszik. A kísérletben részt vevő személyek három hét alatt három-négy kilót fogytak tőle.

Elősegítheti a fogyást az a mellékhatás is, hogy nagyobb munkára, energialeadásra ösztökéli a szervezetet. Általában 3—4 hetes kúrát javasolnak. Előfordulhat, hogy a fogyókúrázó eleinte kisebb fejfájást érez, és száraz a szája, esetleg átmenetileg aluszékony lesz. Ezek az átmeneti mellékhatások azonban veszélytelenek, s általában hamar megszűnnek.

A klórfentermin étvágycsökkentőt csak vényre lehet majd kapni, s csak orvosi előírásra és ellenőrzéssel szedhető. Nem szedhetik terhes nők, szoptató anyák, gyermekek, idős korúak, érzelmileg labilis, gyógyszerhozzászokásra hajlamos személyek s olyan betegek sem, akiknek a szívműködése nem tökéletes. Azoknak sem ajánlják, akik nem túltápláltság, hanem hormonzavar miatt kövérek.

A TUDOMÁNY MŰHELYTITKAIBÓL

ÉLETRÖVIDÍTŐ CIGARETTÁK

Minden egyes elszívott cigaretta 15 perccel rövidíti meg az életet — állítja dr. Egsmose dán tüdőspecialista. Vizsgálatai szerint egyedül Dániában évente ötezer idő előtti halált okoz a dohányzás. A cigarettafüst leszívása sokkal veszélyesebb a tüdő szöveteire, mint a szennyezett városi levegő. Az erős dohányzás nemcsak a tüdőrák kockázati veszélyét növeli még, a dohányosok közül sokkal többen betegszenek meg szívinfarktusban, érelmeszesedésben is, mint a nem dohányzók közül. Ezt az összefüggést immár egyértelműen bizonyítják az orvosi statisztikák.

A TRÁKOK ELŐDJE

Az időszámításunk előtti 1850—1450 között épült trák erőd maradványaira bukkantak a romániai Bihar megyében. Az erődítmény egy mocsárvidék mélyén helyezkedett el. Eddig nagyobb lakóépületek maradványait, védőárkokat sikerült feltárni, továbbá több mezőgazdasági eszközt is találtak, valamint felfedezték egy malom maradványait is. A régészek megállapítása szerint a trákok főként földműveléssel foglalkoztak ezen a vidéken.

MUZSIKÁLÓ HALAK

A Délkínai-tenger parti vizeiben élő lepényhalfaj melodikus hangokat hallat. A Bangkok Post tudósítója szerint egy nagyobb halraj hangjai teljes zenekar muzsikájának felelnek meg. A „halzene" hallgatói a hárfa hangjait, az orgona mély búgását, sőt még harangjáték hangját is felismerhetik.

URÁNÉRC-FELDERÍTŐ NÖVÉNYEK

Szovjet tudósok vizsgálatai szerint az erdei fenyő, a berkenye és a rododendron segíthet a geológusoknak az uránérc-lelőhelyek felkutatásában. Ez a három növényfaj ugyanis uránt tartalmazhat szöveteiben. Más fa- és cserjefajok szervezetében olyan gát van, amely megakadályozza, hogy az urán bejuthasson a sejtek belsejébe. A fenyőerdő, rododendronbozót tehát jelezheti a biológusnak, hogy a mélyben értékes uránérc-lelet rejtőzhet. A biokémikusok megállapítása szerint a három növényfaj az ércelőfordulás vastagságától, mélységétől és a fedőréteg vastagságától függően, különböző mértékben veszi fel az uránt. Az urán kimutatására főként a gyökerek és az öreg gallyak alkalmasak.

KÉK RÓZSÁK

Csodálatos szépségű, világító kék színű rózsákat nemesített ki sok éves munkával egy krími kertész. Nemcsak színükkel különböznek a megszokott rózsáktól, hanem rendkívül erős illatukkal is. Nemcsak a biológia, hanem a kémia is segítette a kertészt munkájában. Hosszú kísérletezés eredményeként olyan vegyszerekre bukkant, amelyek különösen alkalmasak a rózsabokrok műtrágyázására. Eddig 16 új, páratlanul szép és illatos rózsaváltozat került ki a krími kertész műhelyéből.

A **Pioneer—11** űrszondát útjára bocsátották a Kennedy-foki űrkutatási kísérleti támaszpontról azzal a feladattal, hogy megközelítse a Földünktől 998 millió kilométernyire levő Jupitert, és újabb adatokat gyűjtsön a távoli bolygóról. Az űrszonda — a tervek szerint — 1974. december 5-én halad majd el a Jupiter mellett, és felvételeket készít annak felszínéről.

*A KÖZSZÜKSÉGLETI cikkek brnói nemzetközi vásárát a csehszlovák külkereskedelmi miniszter nyitotta meg. A vásáron Csehszlovákia és 37 külföldi ország — **köztük hazánk — 1100 vállalata állítja ki legújabb termékeit.** A kiállítás legfontosabb célja a KGST-országok közötti együttműködés eredményeinek bemutatása, valamint a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok bővítésének előmozdítása.*

Beszédes válasz

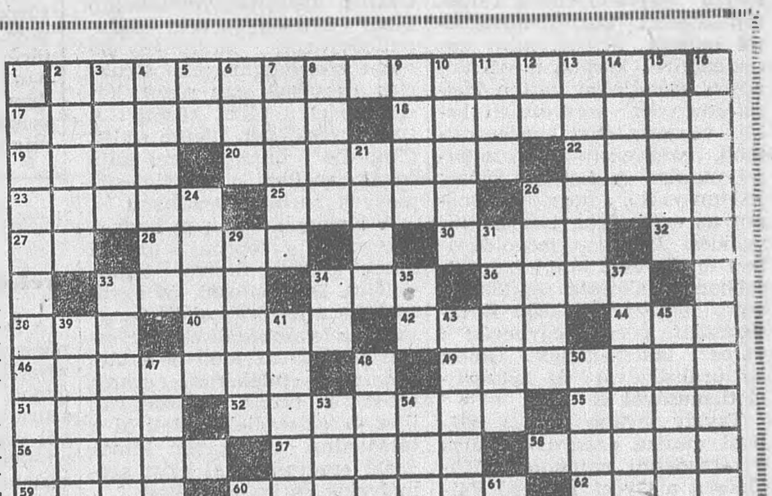

Vízszintes: 2. Ki a nagyképű? A sok lehetséges válasz közül íme egy. (Folyt. a függ. 1. és 16. sz. sorban.) 17. Mű, amely nagy hatással volt a finn irodalom alakulására. 18. ... forradalom (magyar, osztrák és német forradalmak közismert elnevezése). 19. Orosz férfinév. 20. Máshová helyezte el. 22. „A" tudomány. 23. Állam Arábia délnyugati részén. 25. Fejér megyei község. 26. Villanyégőt kikapcsol. 27. Tyúkketrec. 28. A stratégiai fegyverrendszerek korlátozásáról folyó tárgyalások, röv. 30. Ez az ige összefügg a sikerrel. 32. Ugyanaz, röviden. 33. Két skandináv (öizlandi) gyűjteményes mű. 34. Jármű tartozéka. 36. ... éri (behozza a hátrányt). 38. Lak betűi. 40. A népgazdaság egyik fontos ága. 42. Férfiszerep a „János vitéz"-ben. 44. Klasszikus köszönés (AVE). 46. Szél ellen cikcakkban vitorlázik. 49. Változatosság nélküli. 51. Időszámításunk előtt a Balkánon és Kisázsiában élt nép. 52. Sportoló. 55. Alul. 56. Elgondolás. 57. Jelöl, jelentkezik. 58. Színművésznő (Teri). 59. Feljegyez. 60. Lélekölő munkát végez. 62. Az emberi szervezetben 12 ilyen csigolya van. 63. Üres ablak! 64. Pépes étel. 65. Ragasztóanyag. 67. Visszа: halfajta. 68. Római 49-es. 69. A tej java. 70. JMK. 72. Levitézlett francia terrorszervezet. 74. Kérdőnévmás. 75. Az OTP-be helyezett összeg. 77 Növény, olaját fűszerként használják. 79. ... alkohol (borszesz). 81. Régi iskolatípus. 84. Hússzövet. 86. Retorta, lombik. 88. Tisztítószer. 89. Egzotikus állat, névelővel. 90. „A" lakoma.

Függőleges: 2. Nemzeti-díjas német festő, a Német Művészeti Akadémia elnöke (Otto). 3. Állat fekhelye. 4. Baranyai község. 5. Ittrium és vanádium. 6. KAÁ. 7. Éljenez. 8. A kikötő is itt épül. 9. Fővárosi vendéglátóipari kombinát. 10. Ara. 11 Rab betűi. 12. Perecdarab! 13. Velence legismertebb hídja. 14. Közlekedési eszköz. 15. Ablakfedő deszkatábla. 21. Francia regény- és drámaíró. 24. A zenittel ellentétes pont. 26. Ismert amerikai nagyiparos (Cyrus). 29. Újságok. 31. Lóra jellemző ez a jelző. 33. Felbontja a házasságát. 34. Idegen pénzrövidítés. 35. Körülbelül. 37. A pápai állam. 39. A tőkés monopóliumok egyik fejlett formája. 41. Teljesen egyforma. 43. Hippolyte is ez volt. 45. Személy- és teheráruforgalmat bonyolítanak le. 47. Szó is van ilyen. 48. A túró- és sajtgyártás mellékterméke. 50. Kossuth-díjas rendező és díszlettervező (Gusztáv, 1901—1956). 53. Oda se neki. 54. Eleségnövény. 60. Lábával ránehezedik. 61. ... felkelés; a francia proletariátus két megmozdulása (1831, 1834). 64. Kézimunkázik. 66. VAI. 69. Két egyenlő részre oszt. 71. Ennek ellenére. 73. A szólásmondás szerint átlátni rajta. 75. Fanyar gyümölcs. 76. Kossuth-díjas zenekritikus és esztéta (Aladár, 1898—1968). 77. Ritka férfinév. 78. Játszma a teniszben. 80. Részben ösztönös! 82. Luxemburgi, román és osztrák gépkocsik jelzése. 83. Kártyafigura. 85. Védelmező. 87. B. O. 89. A Duna egyik szakasza.

Beküldési határidő: 1973. április 28.

Heti HÍRADÓ

XVII. ÉVFOLYAM, 15. SZÁM 1973. ÁPRILIS 14.

A KSH JELENTI:

Jól kezdtük az évet

Véget ért az első negyedév. A Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb adatai pozitív eredményt tükröznek: jól indult 1973.

A házasságkötések száma 2, az élveszületettek száma 3 százalékkal nőtt, ugyanakkor az elhalálozások száma, részint az influenzajárvány miatt, 13 százalékkal volt nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában. Így hazánk népessége, január 1-től március elsejéig csupán ezerrel nőtt — 10 417 000 főre.

Az enyhe tél következtében kevesebb fűtőanyagra volt szükség; a széntermelés 1 százalékkal csökkent, a földgáztermelés viszont 11 százalékkal, a benzine 4, a fűtőolajé 1, a gázolaj termelése pedig 11 százalékkal nőtt. A villamos energiai termelése 3 százalékkal volt nagyobb, mint az elmúlt év azonos időszakában.

A vártnál jobban nőtt az ipar termelése: egyebek közt 15 százalékkal több rádiót, 31 százalékkal több magnetofont, 19 százalékkal több mosógépet, 15 százalékkal több centrifugát állítottak elő.

16 százalékkal több férfi-, 13 százalékkal több női, 4 százalékkal több gyermekcipő készült. 19 százalékkal több férfiöltönyt, 44 százalékkal több női kabátot készítettek. Jól kezdte az évet az élelmiszeripar is: legnagyobb mértékben növekedett a sajt (33), a főzelékkonzerv (36), az üdítő italok (21) és a gyorsfagyasztott áruk (67 százalékkal) termelése. Az export — 1972 első két hónapjához képest 19 százalékkal nőtt. A lakosság pénzbevételi (fizetés, prémium, jutalom stb. együtt) 8 százalékkal gyarapodtak.

Jelentős csökkenést mutat a statisztika a városok közlekedésében. Villamoson 10 százalékkal utaztak kevesebben, autóbuszon is csak 1 százalékkal nőtt a forgalom; ezzel szemben, az új szakasz átadása következtében, a metró forgalma 95 százalékkal volt nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában.

Újabb kedvezmények a kisnyugdíjasoknak

Az új rendelkezések szerint azok az öregségi vagy rokkantsági nyugdíjasok, illetve kivételes ellátásban részesülők, akiknek a nyugellátási összege ebben az évben nem haladja meg a havi 800 forintot, nyugdíjuk megtartása mellett korlátozás nélkül létesíthetnek munkaviszonyt. Az említett 800 forintos felső határba nem számít bele a házastársi pótlék, és a lakbérhozzájárulás összege. Mint ismeretes, tavaly azok a nyugdíjasok vállalhattak munkát korlátozás nélkül, akinek a nyugellátása a havi 700 forintot nem haladta meg.

Az említett változásról a nyugdíjfolyósító igazgatóság egyedi értesítéseket nem küld. Azt, hogy a nyugellátás összege a 800 forintot nem haladja meg, a nyugdíjasok írásbeli nyilatkozata alapján a munkáltatók bírálják el. Ezt a nyilatkozatot a nyugdíjasnyilvántartó lapon kell aláírnia a nyugdíjasnak.

A foglalkoztatási kedvezmény nem vonatkozik azokra a nyugdíjasokra, akik munkaviszonyon kívüli tevékenységet folytatnak.

A termelőszövetkezeti öregségi, munkaképtelenségi vagy özvegyi járadékban részesülők közül azok, akiknek a járadéka házastársi pótlék nélkül számítva, 468 forintnál nem magasabb, az eddigi 3120 forint helyett, munkaviszony keretében évi 6000 forintot kereshetnek járadékuk korlátozása nélkül.

Több társadalmi munka Sopronban

Egy friss kimutatás szerint Sopronban tavaly 13,6 százalékkal nagyobb volt a városfejlesztésért végzett társadalmi munka értéke, mint egy esztendővel korábban. Különösen erőteljesen nőtt a közintézmények szervezetén belül végzett, tehát koncentráltabb, szervezettebb társadalmi munka. A fejlődés másik jellemvonása, hogy különösen az egészségügyi és a művelődési feladatok megoldásában érvényesül mind fokozottabban a lakosság segítőkészsége, áldozatvállalása. E tapasztalat, persze, egybevág a város lakosságának ismert kulturáltságával és lokálpatriotizmusával is.

Tavaly tovább nőtt a szellemi munka aránya és súlya a társadalmi munkában. Különösen a Győri Tervező Vállalat soproni irodájának munkája volt számottevő: a kollektíva ifjúsági vezetőképző tábor kiviteli terveit, tanterembővítések tanulmánytervét, a közvilágítás rekonstrukciós tervének egy részét készítette el a többi között. A sportegyesületek, illetve az ott tömörülő fiatalok munkája sokat segített a sportlétesítmények karbantartásában.

A társadalmi munka hagyományosan a soproni ünnepi hetek idejére, illetve tennivalóira összpontosul, és egyik fő célja a fertőrákosi Barlangszínház továbbfejlesztése. Sopron tanácsa az idén is a társadalmi emlékérem arany, ezüst és bronz fokozatával, illetve oklevéllel tünteti ki a társadalmi munkában kimagasló eredményeket elért személyeket és kollektívákat.

Alapozzák már a Budapest Hiltont

A budai Vármegyedben, a Szentháromság tér mellett megkezdték a magyar—amerikai „kooprodukcióban" tervezett Budapest Hilton szálló földmunkáit.

A Halászbástya mögött épülő, ultramodern szálloda, két épületszárnyból áll majd. A Mátyás templom melletti tízszintes déli szárnyból és a hétszintes északi szárnyból, Pest felé néző homlokzatát modern formaelemekkel ugyan, de a Parlament díszítéséhez hasonló, gótizáló stílusra tervezték, hogy jól illeszkedjék a Mátyás templom és a Halászbástya környezetébe.

Az északi és déli szárny között meghagyják a középkori kolostor maradványait és a Miklós-tornyot.

A szálloda központi része a déli szárny lesz. Ennek két föld alatti szintjén garázst, rendezvénytermeket és különböző üzemi helyiségeket létesítenek. A Halászbástya felőli oldalon presszó lesz. A Szentháromság tér szintjén lesznek a fogadóhelyiségek és a szálló hallja, étterme.

Az egész „budai Hiltonban" összesen 290 kétágyas szoba és 27 lakosztály lesz. Újdonság, hogy a lakosztályok egy része „emeletes": az első szinten van a nappali, a másodikon a háló.

A helyszínen már dolgoznak a kotrógépek, eddig mintegy 12 ezer köbméter földet szállítottak el. A mélyben több — nem műemlék — pincét találtak, ezeket berobbantották, hogy a szálló biztos alapokon álljon. Az alapozási munkákat még az idén befejezik.

Ámorexpressz

Vidám Park. Hagyományos, és új meglepetések, önfeledten kacagó kicsik, néhány órára ismét gyermekké váló felnőttek színes kavalkádja — mindez a Vidám Park. „Erre urak és hölgyek, tessék, tessék!" — kiálthatta 1810-ben Grossinger Leopold, mikor engedélyt kapott első körhintájának felállítására a Ligetben. 1908-ban a Meinhardt család barlangvasútja már jelezte: a XX. század embere mindinkább a modern technikát igényli szórakozásainál is.

A 12 holdas szórakoztató kombinát, a koppenhágai Tivoli park mögött a második legszínvonalasabb ilyen intézmény Európában — 1972-ben 2 millió 600 ezren keresték fel —, megelőzve a szintén patinás bécsi Prátert is.

Az április 15-i nyitás újabb meglepetéseket tartogat. Az Ámorexpressz húsz száguldó kocsijára a legváratlanabb pillanatokban borul műanyag ponyva, miközben fényeffektusok borzolják a „nagyérdemű" idegeit. A tavaly leégett Robogó helyén elkészült az új Szellemvasút, amelynek belső berendezéseit Angliából vásárolták. Minden évben szerződtet külföldi szórakoztató üzemeket a Vidám Park. Idén a csehszlovák Ferde torony mutatkozik be a látogatóknak. A 12 repülőgépszerű gondola magasságát az utas tudja szabályozni, míg forgás közben az egész berendezés 60 fokos szögben elfordul. Újdonság még a kisebb gyerekek körében nagy sikerre számítható Pacific kisvasút is.

Budapesten kívül hét nagyvárosunkban, Székesfehérvárott, Pécsett, Dunaújvárosban, Szegeden, Debrecenben, Győrben és Nyíregyházán működik állandó vidám park. A legkorszerűbb közülük a társadalmi munkában épített székesfehérvári, amely az április 4-i nyitáskor ünnepelte 13. születésnapját. Az idei szezon újdonsága a motoros csónakázás és a pingponglabda-lövészet lesz. Tavaly 300 ezren keresték fel Székesfehérvár népszerű szórakozóhelyét, amely filmvetítéseknek, ifjúsági táncprogramoknak is helyt ad. A park igazgatósága az idén járási művészeti együttesek fellléptetését is tervezi.

A pécsi Mecseki Kultúrparknak csak egy részén, az állatkert és az úttörővasút szomszédságában helyezkedik el a vidám park. Újdonságok: a benzines kisautó és a minidodzsem.

A Fehér-tói rezervátum rekonstrukciós terve

A Szegeddel határos fehértói rezervátum évtizedeken keresztül Európa egyik legnagyobb „madárszállója" volt. A szürkésfehér színű vadvizekből (nevét is innen nyerte) kiemelkedő szigetek biztonságos védelmet nyújtottak az ott költő és átvonuló madaraknak. Az elektromos hálózat kiépítése és a fehértói halgazdaság bővítése azonban egyre nagyobb területet hódít el a pusztai világból. A fészkelőhelyek megcsappanásával sok madárfaj kiszorult hajdani otthonából. A rezervátum megmentésére a Csongrád megyei Természetvédelmi Bizottság tervet dolgozott ki, amelyben első feladatként jelölték meg az úgynevezett Korom-sziget helyreállítását és partjainak megerősítését a hullámverés romboló hatása ellen. A rezervátumban olyan kilátótorony építését is tervezik, ahonnan beépített távcsöveken keresztül gyönyörködhetnek majd a túristák az ősi szépségét még részben őrző szikes, pusztai tájban.

550 EZER dollárért vásárolta meg Rembrandt „Férfiportré" című, 1642-ben készült képét egy ausztráliai gyűjtő. Az üzletet telefonon kötötték meg London és Sydney között.

TAVASZI SZÜNETBEN

Sok diák keresi fel a Somogyi Béla utcai Szabó Ervin Gyermekkönyvtárat. Nemcsak a 15 ezer kötetes választékot élvezik a gyerekek, hanem a helyiség galériáján berendezett, szép olvasótermet is

Befejeződött a rekonstrukció a Habselyem Kötöttárugyárban

A textilipar rekonstrukciója keretében nagyarányú fejlesztést hajtottak végre a Habselyem Kötöttárugyárban. A fejlesztés egyidejűleg valósult meg Budapesten és a gyár vidéki telephelyein, a Borsod megyei Kurityánban és Kazincbarcikán.

A 174 millió forintos fejlesztés nagyobbik részét a pesterzsébeti központi gyártelep korszerűsítésére fordították. A rekonstrukció révén a mintegy tíz éve kitelepítésre ítélt festékgyár átvételével bővítették a gyárterületet. Az új kötödében 24 NDK gyártmányú lánchurkoló gépet helyeztek el, amelyen évenként 500 tonna nyers fehérnemű- és velúrkelmét gyártanak.

A rekonstrukció keretében összesen 60 kelmetermelő gép és 861 varrógép beszerzésére került sor, 300 elavult konfekciógépet kiselejtezték. A kelmetermelő gépek átlagos életkora 6,8 évről 4,2 évre csökkent, termelési sebességük 14 százalékkal nőtt. Kurityánban az eredetileg 280 dolgozóra tervezett konfekcióüzem létszáma 1300 főre növekedett. Az arányos fejlesztés eredményeként sikerült feloldani a kelmetermelő és a kikészítő kapacitás közötti eltérést, és hosszú évekre megteremteni a további bővítés viszonylag egyszerűbb lehetőségét.

A beruházások és átszervezések eredményeként 1969-hez képest a belföldi termelés 64 százalékkal, az exporttermelés több mint a kétszeresére nőtt. A vállalat már tavaly mind a foglalkoztatott létszám, mind a termelési érték tekintetében a kötszövőipar legnagyobb vállalatává vált.

Folyamatos ellátást ígérnek a rögzített áras gyermekruhákból

A Belkereskedelmi és a Könnyűipari Minisztérium együttes intézkedése értelmében március elsejétől 30-féle gyermekruházati cikk árát rögzítették.

Többek között stabilizálták a Váci Kötöttárugyár tréningöltönyének, a Budapesti Harisnyagyár pamut gyermekharisnyanadrágjának és a Kaposvári Ruhagyár kétféle gyermeknadrágjának árát.

A váci gyárban elmondották, hogy a rögzített áras melegítő korszerű, terjedelmesített, szintetikus főfonalas anyagból készül, s az ellátás folyamatos lesz. Sötétkék, búzakék, piros és zöld színben gyártják, az idén 250—300 ezer darabot adnak a kereskedelemnek. A térningruha keresett cikk, s most a nyaralási, táborozási idény előtt bizonyára sokan fogják vásárolni. Az elől végig cipzáras felsőrészű melegítőt 1—7 méretben gyártják, azaz a bölcsődéstől a 14 éves kamaszig található megfelelő méretben. Ára — méret szerint — 112—118 forint.

A harisnyagyárban, fehér, drapp, kék, piros és rózsaszínű pamut gyermek-harisnyanadrágot készítenek, de évről évre kevesebbet. A pamut harisnyanadrág ugyanis ma már nem a legkeresettebb cikk, mert bár egészségesebb, de kevésbé tetszetős, mint a szintetikus. A keresletet ki fogja elégíteni.

Kaposvári játszónadrágot valamennyi nagykereskedelmi vállalat forgalmazni fog. Szimpatik és szinkópa alapanyagból készül, kilencféle színben. Ára 132—146 forint. Ugyancsak Kaposvárott készül a kiskamasz nadrág, 15 színben, 148—177 forintos árban. Alapanyaga megegyezik a kicsinyek számára gyártott játszónadrágokéval, poliészter és viszkoz keverék. Ez a korszerű összetételű anyag eddig is keresett volt. Az első félévben 70 ezret gyártanak.

Javultak a borsodi autóbuszvezetők munkakörülményei

A miskolci 3-as számú Volán Vállalat járműveivel évente mintegy 80 millió személyt és csaknem kilencmillió tonna terhet szállítanak. Különösen sok volt az elmúlt években — a munkaerőhiány miatt — a gépkocsivezetők ledolgozott óraszáma. Még 1971-ben is például átlagosan havonta 301 órát dolgoztak. Ezért viszont nehezen találtak jelentkezőt erre a pályára. A vállalat vezetői a probléma megoldására elhatározták a korábban sokat túlórázott emberek munkaidejének az átlagosra való csökkentését. Mégpedig úgy, hogy a fizetések se legyenek azért kevesebbek. Ezt tavaly úgy oldották meg, hogy ha valaki a havi 210 óra alatt a korábbi átlagkeresetét nem érte el, akkor az év végén decemberben — a különbözetet egyszeri jutalomként kifizették.

Az idén már újabb intézkedéseket is hoztak, hogy a normál munkaidő alatt is növekedjenek a keresetek. Dr. Valykó István igazgató elmondotta, hogy a 2,4 százalékos bérfejlesztésen kívül olyan pótlékrendszert dolgoztak ki, amely már arra ösztönzi a buszvezetőket, hogy a havi 210 órás munkaidőt ne lépjék túl. Ezenkívül pedig úgy osztották be a járatok vezetőit és személyzetét, hogy lehetőleg mindenki a lakhelyéhez legközelebb eső vonalon teljesítsen szolgálatot.

Minezekkel az intézkedésekkel elérték, hogy 1972-ben az előző évi 301 óráról 223 órára csökkent a munkaidőátlag, a negyedik negyedévben pedig az autóbuszvezetők havi teljesített óráinak a száma átlagosan már nem haladta meg a 210 órát. A több szabad idő, a megnövekedett kereseti lehetőség, a kedvezőbb munkakörülmények már sokak számára vonzóbbá tették ezt a foglalkozást. A vállalat elérte célját: az idén csaknem 300 autóbuszvezetővel nőtt a létszám, s megszűnt a sok éves probléma, a létszámhiány.

Hírek

Gyógyszerexport 75 országba

A MEDIMPEX Gyógyszerkülkereskedelmi Vállalat a világ 75 országával áll üzleti kapcsolatban: a hazai gyógyszeripar termelésének ugyanis háromnegyed része külföldi piacokon talál gazdára.

Hazánkat a világ első négy morfinalkaloida gyártó országa között tartják számon, ezért az ilyen alapanyagú gyógyszerekből jelentős mennyiséget szállít a MEDIMPEX külföldre.

A gyógyszerexport az idén tovább fokozódik a szocialista és tőkés országokba. Az utóbbiak közül Svájc is évről évre növekvő érdeklődést mutat a magyar gyógyszerkészítmények iránt.

A DEBULAY lakatosnemzetség 167 éves, folyamatos szakmabeli működése megszűnt Szekszárdon, Debulay János lakatosmester bekövetkezett halálával. Az iparosdinasztia és utosó mestere emlékére az öt fiútestvér 10 ezer forintos alapítványt létesített egy-egy kiváló szaktudást szerzett végzős szerkezeti lakatos szakmunkástanuló évenkénti ezer forinttal való jutalmazására — jelentették be Szekszárdon az 505. számú Ady Endre szakmunkásképző intézetben.

Egymilliárd 300 millió devizaforint értékben exportál az idén különféle gyárakat, berendezéseket a KGM Gépexport Vállalat. Algéria két konzervgyárat vásárolt, Peruba laboratóriumi felszerelést szállítanak, Törökországban öt mészművet építenek, a Szovjetunióba pedig három korszerű elektrosztatikus járműfestőgyárat küldenek.

A KÖZJÓLÉTI erdők fenntartására és fejlesztésére idén kétmillió forintot fordítanak Vas megyében. A megye területének csaknem 24 százaléka erdő, s ebből jelenleg 1400 hektár az úgynevezett közjóléti erdőterület. Ez az idén tovább növekszik. Épül a szombathelyi, a sárvári és kőszegi parkerdő.

A mezőgazdasági munkák meggyorsítására létrehozott operatív bizottság ülést tartott a MÉM-ben. Az ülésen elmondották, hogy a kedvező időjárást országszerte kihasználják a mezőgazdasági nagyüzemek. A bizottság felhívta a figyelmet arra, hogy a száraz időjárás miatt nagy szükség van az öntözőberendezések maximális kihasználására.

ELSŐ ÍZBEN ültettek át szívet női betegbe francia orvosok. Az 56 éves páciensnőt Lyonban operálták meg, egy autóbaleset következtében elhunyt 18 éves leány szívét kapta meg. Ez volt egyébként a 12. szívátültetés Franciaországban.

A magyar—indiai gazdasági együttműködés fejlesztésének lehetőségeiről folytatott megbeszélést Új-Delhiben az Országos Tervhivatal elnökhelyettese az indiai iparfejlesztésügyi miniszterrel.

SZOVJET és lengyel húsipari gépeket szerelnek fel a Budapesti Húsipari Vállalat 1. számú gyárában. Az új sertésvágóvonalat alkotó új gépekkel, berendezésekkel nemcsak a munkát gyorsítják meg, hanem gazdaságosabbá is teszik az alapanyag felhasználását.

Kiállítást rendez a Komplex Külkereskedelmi Vállalat — 20 éves jubileuma alkalmából — a városligeti vásárváros területén azokból a gépekből, termékekből, amelyeknek forgalmazása profiljába tartozik. A vállalat 16 országgal tart fenn üzleti kapcsolatokat.

Heti HÍRADÓ
SAJTÓSZEMLE
Kiadja: az Igazságügyi Minisztérium Bv. Országos Parancsnoksága Budapest V., Steindl utca 8.
Szerkeszti: a szerkesztő bizottság
Szikra Lapnyomda